

บรรณานุกรม

ภาษาไทยหนังสือ

- การฝึกหัดครู, กรม. คู่มือครูภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2514.
- _____. คู่มือวิชาภาษาไทย เล่ม 3. กรุงเทพมหานคร . โรงพิมพ์คุรุสภาพระสุเมรุ, 2512.
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะอักษรศาสตร์. ชุมนุมภาษาไทย 2504-2505.
พระนคร : คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2505.
- รุประณี นาคกรทรรพ. ความสำคัญของภาษาไทยและข้อสังเกตเกี่ยวกับลักษณะของภาษาไทย. พระนคร : โรงพิมพ์กรุงเทพการพิมพ์, 2514.
- _____. คู่มือครูมัธยมศึกษาตอนต้นวิชาภาษาไทย เล่ม 1. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2519.
- รุประณี นาคกรทรรพ และประภาศรี สีหอำไพ. ภาษาไทยสำหรับครู.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.
- ทศนา แชมมณี และคณะ. กลุ่มสัมพันธ์ : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ เล่ม 1. กรุงเทพมหานคร : บุรพาศิลป์การพิมพ์, 2522.
- บำรุง กลัดเจริญ และฉวีวรรณ กินาวงศ์. วิธีสอนทั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พิมพ์เศศ, 2527.
- บุญถิ่น อัดถาวร. คู่มือวิชาครูภาษาไทย เล่ม 3. หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู ม.ป.ท., 2514.
- บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, ม.ล. ภาษาไทย-วิชาที่ถูกลืม. พิมพ์ครั้งที่ 3.
กรุงเทพมหานคร : ดวงดีการพิมพ์, 2523.
- ประคอง กรวรรณสุต. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. (ฉบับปรับปรุงแก้ไข)
กรุงเทพมหานคร : บริษัทศูนย์หนังสือ คร.ศรีสง่า จำกัด, ม.ป.ป.
- ประภาศรี สีหอำไพ. วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช, 2524.

- ไพฑูรย์ สีนลาวัณย์. หลักและวิธีการสอนระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพมหานคร :
ไทยวัฒนาพานิช, 2524.
- ไพโรจน์ คีรณชานกุล. รูปแบบการสอน. กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ท., ม.ป.ป.
- รองรัตน์ อิศรภักดี และเทือก กุสุมา ณ อยุธยา. "วิธีสอนภาษาไทยในชั้นมัธยม."
ใน ตำราชุดक्रमมัธยมของคุรุสภา ภาษาไทยตอน 1. พระนคร : โรงพิมพ์
คุรุสภา, 2505.
- วณิช บรรจง. วิชาการศึกษาหลักการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร :
กรุงสยามการพิมพ์, 2516.
- วรรณภา บัวเกิด และนพคุณ คุณาธิระ. ระเบียบวิธีสอนภาษาไทยในชั้นมัธยมศึกษา.
กรุงเทพมหานคร : ป. สัมพันธ์พาณิชย์, 2525.
- วิมลศิริ ร่วมสุข. การสอนภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สถานสงเคราะห์
หญิงปากเกร็ด, 2522.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. คู่มือครูภาษาไทย ชุดวรรณวิจักขณ์ เล่ม 2 ท 503 ท 504
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (ม.5). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว,
2525.
- _____. คู่มือหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524. กรุงเทพมหานคร :
กรุงเทพมหานคร : รุ่งศิลป์การพิมพ์, 2523.
- _____. แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
คุรุสภาลาดพร้าว, 2521.
- _____. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดทักษะพัฒนา เล่ม 2 ท 503 ท 504 ชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 5 (ม.5). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2525.
- _____. หนังสือเรียนภาษาไทย ชุดวรรณวิจักขณ์ เล่ม 2 ท 503 ท 504 ชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 5 (ม.5). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2528.
- _____. หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2525.
- สมถวิล วิเศษสมบัติ. วิธีสอนภาษาไทยมัธยมศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วน
จำกัดอักษรบัณฑิต, 2528.

สมพร มั่นตะสุตร. การสอนภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์โอเคียน
สโตร์, 2526.

สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. เอกสารการสอนชุดวิชาการสอนภาษาไทย
หน่วยที่ 1-8. กรุงเทพมหานคร : รุ่งศิลป์การพิมพ์, 2525.

สุจิต เพียรชอบ. คู่มือครูภาษาไทย รายวิชา ท 061 ภาษาไทยเพื่อกิจกรรม
การแสดง. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2524.

_____ . หนังสือเรียนภาษาไทย ท 061 ภาษาไทยเพื่อกิจกรรมการแสดง.
พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : องค์การค้ำครูสภา, 2528.

สุจิต เพียรชอบ และสายใจ อินทร์พรชัย. วิธีสอนภาษาไทยระดับมัธยมศึกษา.
กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2523.

สุมานัน รุ่งเรืองธรรม. กลวิธีการสอน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม,
2522.

บทความ

ทศนา แชนมณี. "การใช้บทบาทสมมุติในการเรียนการสอน." วารสารครุศาสตร์
6 (กรกฎาคม-สิงหาคม 2519) : 41-47.

ไพบูลย์ จันทยศ. "สภาพการศึกษา : พื้นฐานการคอร์ปชั่น." วิทยาสาร
3 (1 พฤศจิกายน 2521) : 17.

อรอนงค์ หิรัญบุรณะ และสุภาณี เพียรเจริญ. "บทบาทสมมุติ." วารสารภาษา
ปริทัศน์ 3 (ภาคต้น ปีการศึกษา 2525) : 35-44.

เอกสารอื่น ๆ

การฝึกหัดครู, กรม. คณะกรรมการโครงการวิจัย. การวิจัยเรื่องผลการใช้หนังสือ
แบบ National-Type ของนักศึกษาฝึกหัดครูปีที่ 1 ระดับปริญญา.
กรุงเทพมหานคร . บริษัทพิมพ์การพิมพ์จำกัด, 2524.

เฉลิม วราวิทย์ และสมคิด แก้วสนธิ. "การสอนแบบกลุ่มย่อย." เอกสารการ
ประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องการเรียนรู้การสอนในระดับอุดมศึกษา (ครั้งที่ 5)
วันที่ 23-28 พฤษภาคม 2526 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ชวลิต ฐักดิ์. "โครงการเสนอเพื่อจกนาฏการประกอบการสอนภาษาไทยสำหรับ
นักศึกษาปริญญาตรีวิชาเอก-โทภาษาไทยในวิทยาลัยครูกลุ่มนครหลวง."
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาคศึกษามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.
- จิตรภัทร อุปราวิทยานันท์. "การเปรียบเทียบผลการสอนวิชาภาษาไทยเรื่อง
"ร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดก" ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยวิธีกระบวน
การกลุ่มสัมพันธ์กับวิธีการสอนแบบธรรมชาติ." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2523.
- จินตนา เพียรพิจิตร. "เปรียบเทียบการสอนภาษาไทยด้วยกระบวนกรกลุ่มสัมพันธ์
กับวิธีการสอนแบบปกติ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตแห่งมหา
วิทยาลัยเกษตรศาสตร์." วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตร
ศาสตร์, 2523.
- นิตยา ประพุดติกิจ. "การเปรียบเทียบสัมฤทธิผลทางการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษา
ฝึกหัดครูวิชาเอกภาษาอังกฤษที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการละครกับการฝึกพูด
ประโยค." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาคศึกษามัธยมศึกษา บัณฑิต
วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.
- เพ็ญภา แสงสระศรี. "เปรียบเทียบสัมฤทธิผลทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาโดย
การสอนแบบบรรยายกับการสอนโดยใช้บทบาทสมมติ." วิทยานิพนธ์ปริญญา
โทมหาบัณฑิต ภาคศึกษามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2523.
- เยาวพา เกษะคุปต์. "ทฤษฎีกระบวนกรกลุ่มสัมพันธ์สำหรับการสอนในระดับประถม
ศึกษา." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาประถมศึกษา บัณฑิต
วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518.
- วิไลลักษณ์ วณานนท์. "ความคิดเห็นของอาจารย์และนักเรียนเกี่ยวกับการเรียน
การสอนวิชาภาษาไทยธุรกิจในวิทยาลัยอาชีวศึกษา." วิทยานิพนธ์ปริญญา
โทมหาบัณฑิต ภาคศึกษามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2528.

- วิไลวรรณ ทรัพย์เจริญ. "ความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษา ครูภาษาไทย และนักเรียนเกี่ยวกับสมรรถภาพครูภาษาไทย." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.
- วิไลวรรณ สันถะโกมล. "การเปรียบเทียบการสอนวิชาวรรณคดีไทยเรื่อง "ลิลิตตะเลงพ่าย" โดยกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์และกระบวนการสอนแบบครูเป็นศูนย์กลางในชั้นประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.
- สมชาย เทพแสง. "การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยครูและนักเรียนร่วมกันวางแผนกับครูวางแผนการสอน." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.
- อมรา ปฐภิญโญบูรณ์. "การใช้สื่อการสอนแบบละครในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในกรุงเทพมหานคร." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.

ภาษาคำต่างประเทศ

หนังสือ

- Blount, Nathan S. and Klausmeier, Herbert J. Teaching in the Secondary School. 3rd ed. New York : Harper & Row, Publishers, 1968.
- Cark, Leonard H. and Starr, Irving S. Secondary School Teaching Methods. 3rd ed. New York : Macmillan Publishing Co., Inc., 1976.
- Dale, Edgar. Audio-Visual Methods in Teaching. New York : Holt Rinehart and Winston, 1962.
- Ebel, Robert L. Essential of Educational Measurement. New Jersey : Printice-Hall Inc., 1972.

- Ferguson, George A. Statistical Analysis in Psychology and Education. New York : McGraw-Hill Book Co., 1981.
- Freund, John E. and Williams, Frank J. Dictionary/Outline of Basic Statistics. New York : McGraw-Hill Book Co., 1977.
- Grambo, Jean D. and Iverson, William J. Modern Methods in Secondary Education. New York : The Dryden Press, 1952.
- Hilda, Taba. Teacher's Handbook for Elementary Social Studies. California : Addison Wesley Publishing Co., 1967.
- Maier, N.R.T., Solem, Allen R. and Maeir, Ayesha A. The Role-Playing Technique. La Jolla, Calif : University Associates, 1975.
- Mehrens, William A. and Lehmann, Irvin J. Standardized Tests in Education. 2nd ed. New York : Holt, Rinehart and Winston, 1975.
- Ostle, Bernard. Statistics in Research : Basic Concepts and Techniques for Research Workers. 2nd ed. Calcuta : The IOWA State University Press, 1966.
- Paulston, Christina Bratt and Bruder, Mary Newton. Teaching English as a Second Language : Techniques and Procedures. Massachusettes : Winthrop Publishers, Inc., 1976.
- Runyon, Richard P. and Harber Audrey. Fundamentals of Behavioral Statistics. 3rd ed. Addison-Wesley Publishing Co., 1977.

Shaftel, Fannie R. and Shaftel, George. Role-Playing for Social Value : Decision-Making in the Social Studies. Englewood Cliffs, N.J. : Prentice Hall Inc., 1967.

Sharan, Shlomo and Yael Sharan. Small-Group Teaching. Englewood Cliffs, N.J. : Education Technology Publications, 1976.

Staff of Research and Education Association. The Statistics Problem Solver. New York : Research and Education Association, 1985.

Taylor, John L. and Walford, Rex. Simulation in Classroom. Harmondsworth : Penguin Books, 1972.

เอกสารอื่น ๆ

Conoley, Jane Close. "The Effects of Interdependent Learning Tasks and Role Play on Sociometric Patterns, Work Norm Measures, and Behavior in the Elementary Classroom." Dissertation Abstracts International. 37 (February 1977) : 4997-A

Sprenger, Arnold. "Group Work in Foreign Language." A Report English Teaching Forum. 11(11) : 13-15, 1973.

Tiansame, Tisana. "A Model for Pre-Service Teacher Training in Human Relations for Thailand." Ph.D. Thesis, Arizona State University, 1972.

ภาคผนวก

แผนการสอน
(กลุ่มทดลอง)

เรื่อง ควบแก้สรรเสริญกราวคือชวานา

เวลา 1 คาบ

การสอนโดยใช้บทบาทสมมติ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เพื่อให้นักเรียนสามารถ

1. แสดงบทบาทสมมติเพื่อแก้ปัญหาตามสถานการณ์ที่กำหนดได้
2. บอกข้อคิดสำคัญที่ได้จากการแสดงบทบาทสมมติได้
3. บอกลักษณะหรือข้อบังคับของคำประพันธ์ที่อ่านได้
4. อ่านออกเสียงเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์
5. สรุปสาระสำคัญจากบทหรือกรอนที่เรียนได้ถูกต้อง
6. บอกความหมายของคำศัพท์ได้ถูกต้อง
7. เขียนแสดงความคิดเห็นถึงความสำคัญของชวานาได้

เนื้อหา

ในพรรษานาไ้ร่มากไ้ฝน	เมื่กพิชผลเพาะงอกออกหน่อคัน
สิ่งสำคัญัญญาอาหารคน	ขึ้นโสภณพริบมากทุกภาคไทย
จากเมื่กพันธุ์ข้าวเปลือกเลือกเกิเพาะ	ถึงคราวเหมาะจะมาเป็นกล้าไ้
ขึ้นใจชมรมณีย์สีเขียวใบ	คันแน่นในหนึ่งแปลงแพ่งพึงคา
กล้าแตกจากกล้าพายุกล้าคัน	กล้าคานทรนอมระคมกล้า
ครันกล้าแข็งแปลงยักยั้งอัครา	ชวานามาดอนทากกล้าไ้ไป
แยกปลุกปลงลงในนาไพศาล	ลูกเหลนหลานมิทรช่วยอวยแรงใหญ่
เสร็จขั้นนี้ก็ครบภาพสนับนัยน์	ควรรยกให้เกษกรินเป็นศิลป์
เพราะคุณแถวแนวข้าวกว้างยาวเย็น	ช่างงามเพลนพันป่ายระบายสี
ลำจำเจริญเนินเคื่อนเลื่อนทวี	ข้าวจะมีสีทองล่ายองพรรณ
สรุปแล้วแก้ัญญาพิชพันธุ์นี้	คุณภาพมีศรีปानอาหารสวรรค
ในพรรษานาอุดมสมบูรณ์ัญญา	ควบแก้สรรเสริญกราวคือชวานา

กิจกรรมการสอน

1. ครูนำข่าวจากหนังสือพิมพ์ที่เกี่ยวกับภาวะรับซื้อข้าวเปลือกจากชาวนาในราคาต่ำมาอ่านให้นักเรียนฟัง
2. ครูชวนนักเรียนอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาดังกล่าว
3. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละเท่า ๆ กัน แล้วให้แต่ละกลุ่มแสดงบทบาทสมมุติว่าถ้านักเรียนเป็นชาวนาที่กำลังประสบปัญหาว่าเจ้าของโรงสีรับซื้อข้าวเปลือกในราคาเฉลี่ยต่ำกว่า 2,200 บาท ทำให้ชาวนารู้สึกท้อแท้หมดหวัง เพราะการทำนาต้องใช้เวลาและแรงงานมากซึ่งบางปีต้องประสบกับปัญหาภัยธรรมชาติ แต่ด้วยความรักและความเสียสละเพื่อจะผลิตข้าวให้คนไทยทั้งประเทศได้มีข้าวกินจึงต้องทนกับสภาพการณ์ดังกล่าว แม้จะต้องประสบกับปัญหานี้สินจนไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง จากสถานการณ์สมมุติดังกล่าวนี้ ถ้านักเรียนเป็นชาวนานักเรียนจะแก้ปัญหาคือต้องการจะทำอย่างไรเพื่อแก้ไขปัญหาคือเป็นไปได้ในทางที่คิดขึ้น
4. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มแสดงบทบาทสมมุติโดยให้นักเรียน (ผู้ชม) สังเกตพฤติกรรมของผู้แสดง คำนวณการใช้ภาษาและข้อคิดหรือสารที่ผู้แสดงต้องการสื่อให้ผู้ชมทราบ
5. หลังจากที่แต่ละกลุ่มแสดงบทบาทสมมุติเรียบร้อยแล้ว ครูให้นักเรียนช่วยกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของชาวนาที่แต่ละกลุ่มแสดง
6. ครูให้นักเรียนอ่านบทร้อยกรองในหนังสือเรียน เพื่อทราบถึงทัศนะของผู้ประพันธ์ที่มีต่อชาวนาจนต้องกล่าวสรรเสริญยกย่อง
7. ครูซักถามนักเรียนถึงสาระสำคัญของเนื้อหาที่ผู้ประพันธ์ต้องการสื่อให้ผู้อ่านทราบ
8. ครูให้นักเรียนอ่านบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะ พร้อมกับสังเกตลักษณะของคำประพันธ์โดยครุคิดแผนภูมิกลอนสุภาพไว้บนกระดาน
9. ครูชี้แจงประเด็นสำคัญเพิ่มเติมในสิ่งที่นักเรียนยังมีคำถามถึง
10. ครูให้นักเรียนเขียนแสดงความคิดเห็นถึงความสำคัญของชาวนาประมาณ 5 บรรทัด

สื่อการสอน

1. ข่าวจากหนังสือพิมพ์
2. บัตรสมมุติสถานการณ์

3. แถบบันทึกเสียงทำนองเสนาะ

4. แผนภูมิกลอนสุภาพ

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมการแสดงออกทั้งทางคำการใช้ภาษา และท่าทางในขณะที่แสดงบทบาทสมมุติ

2. สังเกตความสนใจในการสนทนา ซักถาม และแสดงความคิดเห็น

3. การตอบข้อซักถาม

4. การตรวจผลงาน

แผนการสอน
(กลุ่มควบคุม)

เรื่อง วรรกแก่สรรเสริญกราวคือชวานา

เวลา 1 คาบ

การสอนโดยการแบ่งกลุ่มทำงาน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เพื่อให้นักเรียนสามารถ

1. อ่านออกเสียงเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์
2. สรุปสาระสำคัญของบทร้อยกรองที่เรียนได้ถูกต้อง
3. บอกความหมายของคำศัพท์ได้ถูกต้อง
4. บอกลักษณะหรือข้อบังคับของคำประพันธ์ที่อ่านได้
5. แสดงความคิดเห็นภายในกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมที่กำหนดให้ได้
6. รายงานผลการทำงานของกลุ่มได้
7. เขียนแสดงความคิดเห็นถึงความสำคัญของชวานาได้

เนื้อหา

<p>ในพรรษานาไรมากไฉน สิ่งสำคัญขัญญาอาหารคน จากเม็กพันธุขาวเปลือกเลือกก็เพาะ ชื่นใจชมรมณีสีเขียวใบ กล้าแตกจากกล้าพายุกล้าคน ครั้นกล้าแข็งแปลงยักยั้งอัศรา แยกปลุกปลงลงในนาไพศาล เสร็จชั้นนี้คือรภาพสนันยน์ เพราะคุณแถวแนวข้าวกว้างยาวเย็น ลำจำเวริญเนินเคื่อนเลื่อนทวี สรุปแล้วแก้วขัญญาพืชพันธุ์ ในพรรษานาคุคมสมบูรณ์ขัญญา</p>	<p>เม็กพืชผลเพาะงอกออกหน่อคน ชื่นโสภณพริบมากทุกภาคไทย ถึงคราวเหมาะเจาะมาเป็นกล้าได้ คนแน่นในหนึ่งแปลงแพ่งพึงคา กล้าคานทนร้อนลมระคมกล้า ชวานามาอดอนทำกล้ากำไป ลูกเหลนหลานมิตรช่วยอวยแรงใหญ่ ควรรยกให้เกษกรินเป็นศิลป์ ช่างงามเพลินพันป้ายระบายสี ข้าวจะมีสีทองลำยองพรรณ คุณภาพมีศรีปानอาหารสวรรค วรรกแก่สรรเสริญกราวคือชวานา</p>
--	---

กิจกรรมการสอน

1. ครูนำข่าวจากหนังสือพิมพ์ที่เกี่ยวกับการรับซื้อข้าวเปลือกจากชาวนาในราคาต่ำมาอ่านให้นักเรียนฟัง
2. ครูชวนนักเรียนอภิปรายแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาที่กล่าวว่ามีผลกระทบอย่างไร
3. ครูให้นักเรียนอ่านบทร้อยกรองในหนังสือเรียน เพื่อทราบถึงทัศนะของผู้ประพันธ์ที่มีต่อชาวนาจนต้องกล่าวสรรเสริญยกย่อง
4. ครูซักถามนักเรียนถึงสาระสำคัญของเนื้อหาที่ผู้ประพันธ์ต้องการสื่อให้ผู้อ่านทราบ
5. ครูให้นักเรียนอ่านบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะ พร้อมกับสังเกตลักษณะของคำประพันธ์โดยครูกำหนดภูมิกลอนสุภาพไว้บนกระดาน
6. ครูชี้แจงประเด็นสำคัญเพิ่มเติมในสิ่งที่นักเรียนยังมีใ้กล่าวถึง
7. ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5-6 คน โดยมอบหมายให้แต่ละกลุ่มอภิปรายตามหัวข้อดังต่อไปนี้

กลุ่ม 1 เหตุใดเราจึงควรสรรเสริญชาวนา

กลุ่ม 2 เราควรสรรเสริญชาวนาในแง่ใดบ้าง

กลุ่ม 3 เราจะสรรเสริญชาวนาได้อย่างไรบ้าง

กลุ่ม 4 ใครบ้างที่ควรจะยกย่องสรรเสริญชาวนา อ่างเหตุผลประกอบ

กลุ่ม 5 ในฐานะที่เป็นนักเรียน นักเรียนจะมีวิธีการยกย่องสรรเสริญชาวนา

ได้ควยวิธีใดบ้าง

8. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนกลุ่มออกมารายงานผลการทำงานกลุ่มหน้าชั้น

9. ครูอธิบายประเด็นสำคัญจากการทำงานกลุ่มเพิ่มเติม

10. ครูให้นักเรียนเขียนแสดงความคิดเห็นถึงความสำคัญของชาวนาประมาณ

5 บรรทัด

สื่อการสอน

1. ชาวจากหนังสือพิมพ์
2. แผนภูมิกลอนสุภาพ
3. แถบบันทึกเสียงท่านองเสนาะ
4. บัตรคำสั่งทำงานกลุ่ม

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจในการเรียน
2. สังเกตการตอบคำถาม และข้อซักถาม
3. สังเกตการทำงานภายในกลุ่ม โดยดูจากความร่วมมือของสมาชิกในการแสดงความคิดเห็น การสนทนา และการซักถาม
4. การรายงานผลการทำงานกลุ่ม
5. การตรวจแบบฝึกหัด

แผนการสอน
(กลุ่มทดลอง)

เรื่อง น้ำตา

เวลา 1 คาบ

การสอนโดยบทบาทสมมติ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เพื่อให้ นักเรียนสามารถ

1. แสดงบทบาทสมมติตามที่กำหนดบทบาทไว้ให้ได้
2. บอกข้อคิดสำคัญจากการแสดงบทบาทสมมติได้
3. จับใจความสำคัญจากบทร้อยกรองที่อ่านได้
4. บอกข้อบังคับของคำประพันธ์ที่อ่านได้อย่างถูกต้อง
5. อ่านออกเสียงบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้
6. ตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่องในบทร้อยกรองได้

เนื้อหา

น้ำตาเปรียบเหมือนเพื่อน	คอยทักเตือนกระตุ้นใจ
ยามสิ้นวันฤดู	น้ำตาไหลหลังเปรมปรีดิ์
หยากเย็บเป็นหยากเย็บ	อาบสองแก้มแกมยินดี
ยามสุขสุดทิว	น้ำตาปรี่ประปรายทอง
ดีใจก็ไหลหลัง	โศกเศร้าคลั่งก็หลังนอง
สปรักสปรักสนอง	หลังหลอกลองนัยนา
ชิงชังก็หลังไหล	โกรธเกลียดใครก็ไหลมา
ยามเกิดเด็กปรีดา	เกิดน้ำตาตื่นตันใจ
ยามตายใจสร้อยเศร้า	น้ำตาเคล้าเศร้าทภัย
ยามขบขันมบุญไป	น้ำตาไหลเพราะอิมบุญ
แต่งงานชวนจิตเคลิ้ม	น้ำตาเยิ้มเสริมสุขหนุน
พลาดรักออกหักกรุ่น	น้ำตาหลังตั้งนัยนาคา
พบกันพลันยินดี	น้ำตาปรี่เพราะปรีดา
จากกันพลันโศกา	น้ำตาไหลใจอวาร์ณ

น้ำตาเปรียบเหมือนเพื่อน
 เศร้าสุขทุกข์ช่วยมรรณ
 ระบายความในจิต
 คุทุกซคุชิวา

คอยตักเตือนอนุสรณ์
 รื่นเรใจใจน้ำตา
 จึงเหมือนมิตรเสนาหา
 เห็นใจฉันนิรันดรเอย

กิจกรรมการสอน

1. ครูให้นักเรียนดูภาพถ่ายใบหน้าคนที่มีน้ำตาในอารมณ์ต่าง ๆ
2. ครูสนทนาซักถามนักเรียนถึงสาเหตุต่าง ๆ จากภาพที่ทำให้คนต้องหลั่งน้ำตา เพื่อให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นของตนเกี่ยวกับน้ำตา
3. ครูให้นักเรียนอ่านบทร้อยกรองในหนังสือ เรียน เพื่อสังเกตุว่าเป็นลักษณะของคำประพันธ์ชนิดใด และมีลักษณะบังคับอย่างไร
4. เมื่อนักเรียนบอกได้ถูกต้องว่าเป็นคำประพันธ์ชนิดใดแล้ว ครูจึงคิดแผนภูมิ ลักษณะคำประพันธ์ของกาพย์ยานี 11 ให้นักเรียนดูและอธิบายเพิ่มเติม
5. ครูให้นักเรียนอ่านออกเสียงเป็นทำนองเสนาะตามแถบบันทึกเสียง โดยคำนึงถึงความถูกต้องของฉันทลักษณ์
6. ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุปสาระสำคัญของบทร้อยกรองที่อ่านว่าผู้ประพันธ์มีทัศนะอย่างไรต่ออารมณ์ต่าง ๆ ที่ทำให้มนุษย์ร้องไห้
7. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละเท่า ๆ กัน โดยให้นักเรียนปรึกษากันเพื่อเสนออารมณ์ หรือสาเหตุอื่น ๆ นอกเหนือจากทัศนะของผู้ประพันธ์ที่ทำให้คนเราต้องหลั่งน้ำตา แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มแสดงบทบาทสมมุติหน้าชั้น
8. ครูสนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับบทบาทสมมุติที่นักเรียนแสดงว่าคนเราร้องไห้ในสถานการณ์ใดบ้าง
9. ครูให้นักเรียนบอกข้อคิดสำคัญที่ได้จากการแสดงบทบาทสมมุติ และวิจารณ์เชิงเหตุผลต่อกลุ่มที่แสดงบทบาทสมมุติว่า เสนอสารที่เป็นจริงเพียงใด
10. ครูมอบหมายให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดจากกิจกรรมท้ายบทส่ง

สื่อการสอน

1. ภาพถ่ายใบหน้าคนมีน้ำตาในอารมณ์ต่าง ๆ
2. แผนภูมิกาพย์ยานี 11

3. แถบบันทึกเสียงท่านองเสนาะ
4. แผนภูมิภาพยยานี 11
5. บัตรคำสั่งแสดงบทบาทสมมุติ

การประเมินผล

1. การสังเกตความสนใจ และความร่วมมือในการแสดงบทบาทสมมุติ
2. การสนทนา ชักถาม และการแสดงความคิดเห็น
3. การตรวจแบบฝึกหัด

แผนการสอน
(กลุ่มควบคุม)

เรื่อง น้ำตา

เวลา 1 คาบ

การสอนโดยการแบ่งกลุ่มทำงาน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เพื่อให้ นักเรียนสามารถ

1. บอกลักษณะของคำประพันธ์ที่อ่านได้อย่างถูกต้อง
2. อ่านออกเสียงเป็นทำนองเสนาะได้
3. จับใจความสำคัญของบทร้อยกรองที่อ่านได้
4. ตอบคำถามที่กำหนดให้จากการทำงานกลุ่มได้
5. รายงานผลการทำงานกลุ่มเพื่อให้ผู้อื่นทราบได้
6. ตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่องในบทร้อยกรองได้

เนื้อหา

น้ำตาเปรียบเหมือนเพื่อน	คอยตักเตือนกระตุ้มใจ
ยามชื่นรื่นฤทัย	น้ำตาไหลหลังเปรมปรีดิ์
หยาดไฉมเป็นหยาดไฉม	อาบสองแก้มแกมยินดี
ยามสุขสุดทิว	น้ำตาปรี่ประปรายทอง
คีจิกไทรหลัง	โศกเศร้าคลั่งกัหลังนอง
สรวกักรักสนอง	หลังหลอกลองนัยนา
ชิงชังก็หลังไหล	โกรธาเกลียดใครก็ไหลมา
ยามเกิดเกิดปรีดา	เกิดน้ำตาค้นตันใจ
ยามตายใจสร้อยเศร้า	น้ำตาเคล้าเศร้าทภัย
ยามบวชบ่มบุญไป	น้ำตาไหลเพราะอัมบุญ
แต่งงานบานจิตเคลิ้ม	น้ำตาไฉมเสริมสุขหนุน
พลากรักอกหักกรุ่น	น้ำตาหลังตั้งนัยนาคา
พบกันพลันยินดี	น้ำตาปรี่เพราะปรีดา
จากกันพลันโศกา	น้ำตาไหลใจอาวรณ์

น้ำตาเปรียบเหมือนเพื่อน
 แคร่ราสู่ทุกขม้วยมรณ
 ระบายความในจิต
 คุทุกขคู่ชีวา

คอยตักเตือนอนุสรณ์
 รินเรใจใ้หน้าตา
 จึงเหมือนมิตรเสนาหา
 เห็นใจฉันนิรันดรเอย

กิจกรรมการสอน

1. ครูให้นักเรียนดูภาพถ่ายใบหน้าคนที่มีน้ำตาในอารมณ์ต่าง ๆ
2. ครูสนทนา ชักถามนักเรียนถึงสาเหตุต่าง ๆ จากภาพที่ทำให้คนต้องหลั่งน้ำตา เพื่อให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นของคนเกี่ยวกับน้ำตา
3. ครูให้นักเรียนอ่านบทร้อยกรองในหนังสือ เรียนเพื่อสังเกตุว่าเป็นลักษณะของคำประพันธ์ชนิดใด และมีลักษณะบังคับอย่างไร
4. เมื่อนักเรียนตอบถูกต้องว่าเป็นคำประพันธ์ชนิดใดแล้ว ครูคิดแผนภูมิลักษณะคำประพันธ์ของกาพย์ยานี 11 ให้นักเรียนดูและอธิบายเพิ่มเติม
5. ครูให้นักเรียนอ่านออกเสียงเป็นทำนอง เสนาะตามแถบบันทึกเสียง โดยคำนึงถึงความถูกต้องของฉันทลักษณ์
6. ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุปสาระสำคัญของบทร้อยกรองที่อ่านว่าผู้ประพันธ์มีทัศนะอย่างไรต่ออารมณ์ต่าง ๆ ที่ทำให้มนุษย์ร้องไห้
7. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มทำงาน กลุ่มละ 5-6 คน โดยกำหนดเวลาให้ 10 นาที เพื่อทำงานกลุ่มดังต่อไปนี้
 - กลุ่ม 1 สาระที่ได้รับจากบทร้อยกรองนี้ให้ความคิดและความรู้สึกอย่างไร
 - กลุ่ม 2 ผู้ประพันธ์ยังมีใ้กล่าวถึงอารมณ์ของมนุษย์ในคำใดบ้างที่ทำให้ต้องหลั่งน้ำตา
 - กลุ่ม 3 นักเรียนคิดว่าข้อคิดหรือข้อสังเกตของผู้ประพันธ์เกี่ยวกับน้ำตามีความจริงเพียงใด
 - กลุ่ม 4 ผู้ประพันธ์ใช้ลักษณะอย่างไรที่คงการให้สังเกต (เช่น การใช้คำ การเปรียบเทียบ ฯลฯ)
 - กลุ่ม 5 บทร้อยกรองนี้ให้ความรู้สึกประทับใจแก่ผู้อ่านอย่างไร ทอนใดไพเราะหรือน่าสนใจให้หยิบยกมาอ่านให้เพื่อนฟังหน้าชั้น
8. เมื่อแต่ละกลุ่มทำงานเสร็จแล้วให้ส่งตัวแทนมารายงานผลสรุปหน้าชั้น

9. ครูเสนอแนะประเด็นสำคัญเพิ่มเติมจากการทำงานกลุ่ม
10. ครูมอบหมายให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดจากกิจกรรมท้ายบทส่ง

สื่อการสอน

1. ภาพถ่ายใบหน้าคนมีน้ำตาในอารมณ์ต่าง ๆ
2. แผนภูมิภาพยี่สิบ 11
3. แถบบันทึกเสียงทำนองเสนาะ
4. บัตรคำสั่งทำงานกลุ่ม

การประเมินผล

1. การสังเกตความสนใจ
2. การสังเกตความร่วมมือในการแสดงความคิดเห็น การสนทนา และการซักถามของสมาชิกภายในกลุ่ม
3. การรายงานผลการทำงานกลุ่ม
4. การตรวจแบบฝึกหัด

แผนการสอน
(กลุ่มทดลอง)

เรื่อง ชโย สยาม

เวลา 1 คาบ

การสอนโดยใช้บทบาทสมมุติ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เพื่อให้ นักเรียนสามารถ

1. บอกลักษณะของคำครุฑหูกได้ถูกต้อง
2. อ่านทำนองเสนาะได้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์
3. สรุปสาระสำคัญของบทเรียนได้
4. แสดงบทบาทสมมุติตามสถานการณ์ที่กำหนดให้ได้
5. บอกข้อคิดและประเด็นสำคัญจากบทบาทสมมุติที่แสดงได้
6. ตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่องในบทร้อยกรองที่อ่านได้ถูกต้อง

เนื้อหา

ชโยสยาม ๓ ยามจะรุ่ง	สยามครุฑจะเร็วเจริญ
๓ คราวจะเรียนก็เพียรจะเพลิน	ฤๅครจะเกินสยามครุฑ
กุมาระไทยโฉมจะหลง	จะลืมพระองค์ทรงสกุล
สยามะรัฐอุบัติเพราะบุญ	พระเกษพระคุณพระราชวงศ์
ครุฑสยามมีคร้ามอุส่าห์	หทัยจะหาวิชาประสงค์
ประเทศจะงามสยามจะยง	จะมันจะคงเพราะเหตุวิชา
ชโยสยามอร่ามอะไซ	ครุฑจะโตจะเติบโตวิชา
สยามจะอยู่มีรัฐรา	กระเดื่องวิชาวิชัยชโย

กิจกรรมการสอน

1. ครูชวนนักเรียนสนทนาถึงบทบาทของเขาวงกตของไทยในปัจจุบันว่าเป็นอย่างไร และสิ่งใดที่มีอิทธิพลต่อเขาวงกตของไทยบ้าง
2. ครูให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเขาวงกตของไทยในปัจจุบัน และนักเรียนคิดว่าเขาวงกตของไทยมีบทบาทและหน้าที่สำคัญอย่างไร

3. ครูให้นักเรียนคุณลักษณะของคำประพันธ์สยามมติฉันทิ์ที่ผู้ประพันธ์ใช้ในการถ่ายทอดทัศนะที่มีต่อเยาวชนไทยกับการศึกษา โดยครูอธิบายลักษณะของคำกรรตุประกอบ การอธิบาย

4. ครูเปิดเทปอ่านทำนองเสนาะให้นักเรียนฟังแล้วอ่านตาม โดยเน้นให้นักเรียนอ่านให้ถูกต้องตามลักษณะฉันทิ์ฉันทิ์

5. ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุปสาระสำคัญของบทร้อยกรองที่อ่าน

6. ครูแบ่งกลุ่มให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมุติที่ได้เตรียมการมาล่วงหน้า โดยครูกำหนดหัวข้อว่า "บทบาทของเยาวชนไทยที่มีต่อประเทศ และความมั่นคงของชาติ"

7. ครูให้เวลานักเรียนประมาณ 10 นาทีเพื่อปรึกษาหารือและเตรียมการแสดงบทบาทสมมุติ โดยสมาชิกในกลุ่มจะกำหนดบทบาท และบทเจรจาของแต่ละบุคคลเองตามข้อตกลงของสมาชิกในกลุ่ม

8. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มแสดงบทบาทสมมุติ

9. เมื่อแต่ละกลุ่มแสดงบทบาทสมมุติเรียบร้อยแล้ว ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุปประเด็นสำคัญที่ได้จากการแสดงบทบาทสมมุติ

10. ครูมอบหมายให้นักเรียนทำกิจกรรมท้ายบทเป็นการบ้านส่ง

สื่อการสอน

1. แผนภูมิสยามมติฉันทิ์
2. แถบบันทึกเสียงทำนองเสนาะ
3. บัตรสถานการณ์สมมุติ

การประเมินผล

1. การสังเกตความสนใจ และความร่วมมือในการเรียน
2. การสังเกตพฤติกรรมการแสดงบทบาทสมมุติ
3. การแสดงความคิดเห็น โต้แย้ง หรือเสนอแนะ
4. การตรวจผลงานของนักเรียน

แผนการสอน
(กลุ่มควบคุม)

เรื่อง ชโย สยาม

เวลา 1 คาบ

การสอนโดยการแบ่งกลุ่มทำงาน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เพื่อให้ นักเรียนสามารถ

1. บอกลักษณะของคำครุฑได้ถูกต้อง
2. อ่านทำนองเสนาะได้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์
3. สรุปสาระสำคัญของบทเรียนได้
4. แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลเพื่อตอบกิจกรรมที่กลุ่มได้รับมอบหมายได้
5. รายงานผลการทำงานกลุ่มได้
6. ตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่องในบทร้อยกรองที่อ่านได้ถูกต้อง

เนื้อหา

ชโยสยาม ณ ยามจะรุ่ง	สยามครุฑจะเร็วเจริญ
ณ คราวจะเรียนก็เพียรจะเพลิน	ฤใครจะเกินสยามครุฑ
กุมาระไทยโฉนจะหลง	จะลืมพระองค์ทรงสกุล
สยามะรัฐอุบัติเพราะบุญ	พระเกษพระคุณพระราชวงศ์
ครุฑสยามมีครุฑอุส่าห์	หทัยจะหาวิชาประสงค์
ประเทศจะงามสยามจะยง	จะมั่นจะคงเพราะเหตุวิชา
ชโยสยามอร่ามอะไซ	ครุฑจะโตจะเคิบศิษา
สยามจะอยู่มีรัฐรา	กระเคื่องวิชาวิชัยชโย

กิจกรรมการสอน

1. ครูชวนนักเรียนสนทนาถึงบทบาทของเยาวชนไทยในปัจจุบันว่าเป็นอย่างไร และสิ่งใดที่มีอิทธิพลต่อเยาวชนไทยบ้าง
2. ครูให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเยาวชนไทยในปัจจุบัน และนักเรียนคิดว่าเยาวชนไทยควรมีบทบาทและหน้าที่สำคัญอย่างไร

3. ครูให้นักเรียนคุณลักษณะของคำประพันธ์สยามมติฉันทที่ผู้ประพันธ์ใช้ในการถ่ายทอดทัศนคติที่มีต่อเยาวชนไทยกับการศึกษา โดยครูอธิบายลักษณะของคำกรุลหุประกอบ การอธิบาย

4. ครูเปิดเทปอ่านทำนองเสนาะให้นักเรียนฟังแล้วอ่านตาม โดยเน้นให้นักเรียนอ่านให้ถูกต้องตามลักษณะฉันทลักษณ์

5. ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุปสาระสำคัญของบทร้อยกรองที่อ่าน

6. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม 5 กลุ่ม กลุ่มละเท่า ๆ กัน โดยให้แต่ละกลุ่มทำงานกลุ่มดังนี้

กลุ่ม 1 ให้บอกข้อคิดที่ได้จากบทร้อยกรองที่อ่านว่ามีอะไรบ้าง

กลุ่ม 2 ผู้ประพันธ์ใช้ลักษณะของคำประพันธ์อย่างไร และเหมาะสมกับเนื้อความเพียงใด

กลุ่ม 3 นอกจากทัศนคติของผู้ประพันธ์แล้ว นักเรียนคิดว่าเยาวชนไทยควรมีหน้าที่อื่นอย่างไรอีกบ้างที่จะช่วยให้ชาติมีความเจริญมั่นคง

กลุ่ม 4 ให้ช่วยกันรวบรวมปัญหาของเยาวชนไทยในปัจจุบัน และเสนอแนะแนวทางแก้ไข

กลุ่ม 5 นักเรียนคิดว่านักเรียนจะช่วยประเทศชาติได้อย่างไรบ้าง

7. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงานหน้าชั้น

8. ครูให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาสาระที่แต่ละกลุ่มรายงาน และครูอธิบายประเด็นสำคัญเพิ่มเติม

9. ครูมอบหมายให้นักเรียนทำกิจกรรมท้ายบทเป็นการบ้านส่ง

สื่อการสอน

1. แผนภูมิสยามมติฉันท
2. แถบบันทึกเสียงทำนองเสนาะ
3. บัตรคำสั่งทำงานกลุ่ม

การประเมินผล

1. การสังเกตความสนใจ และความร่วมมือในการเรียน
2. การสังเกตความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม
3. การตรวจผลงานของนักเรียน

แผนการสอน
(กลุ่มทดลอง)

บทร้อยกรอง เรื่อง ๗ ยามสายัณห์

เวลา 1 คาบ

การสอนโดยใช้บทบาทสมมติ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เพื่อให้ นักเรียนสามารถ

1. บอกลักษณะบังคับของคำประพันธ์ที่อ่านได้
2. อ่านออกเสียง เป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์
3. บอกความมุ่งหมายในการแต่งของผู้ประพันธ์ได้
4. บอกสาระสำคัญและข้อคิดที่ได้จากคำประพันธ์ที่อ่านได้
5. แสดงบทบาทสมมติ เพื่อแสดงความเข้าใจในบทเรียนได้
6. แสดงความคิดเห็นที่ได้จากการแสดงบทบาทสมมติได้

เนื้อหา

๗ ยามสายัณห์ตะวันยังย่อย
ตะแลกแตะแลกจะแลลแล้วจ้า
คณาเอนวลก็ครวญคลอขับ
กระเคื่องคำซำวักกราวเสียงไกล
ตะแลกแตะแลกตะแลกแตะแลก
มีน่านักซำวักเปลือกร้าวพลัน
ประเพณีไทยสมัยก่อนเก่า
ครูณลูกหลานสถานทองนา

แนะเร้งเท่าทน้อยทยอยเหยียบหนา
กระคังวิบมาเถอะรับซำวไป
ระวิกแคนรับสลับเสียงใส
สนุกน้ำใจสมัยสายัณห์
กระเคื่องคังแซกสำรวลสรवलสันต์
บุรุษวิบคันกระคังส่งมา
ก็คังมีเค้าจะเนานานดำ
สมัครรักษาชนบทรรมเนียม

กิจกรรมการสอน

1. ครูแจกเอกสารบทร้อยกรองที่มีรูปแบบและจังหวะของเสียงที่น่าสนใจให้นักเรียนอ่านเพื่อสังเกตการใช้ถ้อยคำและจังหวะของบทร้อยกรองนั้น
2. ครูสนทนาซักถามนักเรียนเกี่ยวกับลีลาและจังหวะของบทร้อยกรองในเอกสารที่แจกว่าผู้ประพันธ์ใช้กลวิธีในการใช้ถ้อยคำและจังหวะอย่างไร

3. ครูให้นักเรียนอ่านบทร้อยกรอง ๗ ยามสายัณฑ์ ในหนังสือเรียนเพื่อสังเกตลักษณะของคำประพันธ์ที่อ่านว่าผู้ประพันธ์ใช้เทคนิคที่น่าสนใจอย่างไร และนี่ให้เห็นถึงเสียงอะไร

4. ครูให้นักเรียนดูภาพครกกระเดื่อง ซึ่งผู้ประพันธ์ได้แรงบันดาลใจจากเสียงการตำข้าวควยครกกระเดื่อง จึงได้คิดประพันธ์ฉันทลักษณ์ขึ้นมาใหม่

5. ครูคิดแผนภูมิบังคับของแผนภาพฉันทลักษณ์บทกวีเพื่อให้นักเรียนสังเกตลักษณะข้อบังคับของแผนภาพฉันทลักษณ์โดยครูอธิบายเพิ่มเติม

6. ครูให้นักเรียนอ่านทำนองเสนาะตามแถบบันทึกเสียง

7. ครูซักถามนักเรียนถึงความมุ่งหมายของผู้ประพันธ์ และสาระสำคัญของบทร้อยกรองที่เรียนว่ามีเนื้อหาความคิดอย่างไร

8. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม แต่ละกลุ่มครูจะแจกบัตรสมมุติสถานการณ์ให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมุติ เกี่ยวกับสภาพชีวิตของคนในชนบทตามความคิด ความเข้าใจของกลุ่มของตน โดยเน้นถึงความช่วยเหลือกันและกันในการประกอบอาชีพหลังจากทำงานเสร็จแล้ว และมีการรื่นเริงกันด้วยการร้องรำทำเพลง ซึ่งครูจะให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะตามสมควร

9. ครูให้นักเรียนอภิปรายถึงสภาพชีวิตของคนในชนบทที่ผู้แสดงบทบาทสมมุติแต่ละกลุ่มได้แสดง

10. ครูให้นักเรียน (ผู้ชม) วิจารณ์และให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้แสดงบทบาทสมมุติโดยวิจารณ์พฤติกรรมทางด้านการแสดงออกและการใช้ภาษา

สื่อการสอน

1. เอกสารบทร้อยกรองประกอบการสอน
2. แผนภูมิแผนภาพฉันทลักษณ์
3. แถบบันทึกเสียงทำนองเสนาะ
4. ภาพครกกระเดื่อง
5. บัตรคำสั่งแสดงบทบาทสมมุติ

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจในการสนทนา ซักถาม
2. สังเกตพฤติกรรมการแสดงบทบาทของนักเรียนที่เลียนแบบ ทำท่าทางและการใช้ถ้อยคำสำนวนภาษา
3. การตอบข้อซักถาม หรือคำถาม

แผนการสอน
(กลุ่มควบคุม)

บทร้อยกรอง เรื่อง ๗ ยามสายัณห์

เวลา 1 คาบ

การสอนโดยการแบ่งกลุ่มทำงาน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เพื่อให้นักเรียนสามารถ

1. บอกลักษณะบังคับของคำประพันธ์ที่อ่านได้
2. อ่านออกเสียงเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์
3. บอกความมุ่งหมายในการแต่งของผู้ประพันธ์ได้
4. บอกสาระสำคัญและข้อคิดที่ได้จากคำประพันธ์ที่อ่านได้
5. แสดงความคิดเห็นภายในกลุ่มอย่างมีเหตุผลต่อบทร้อยกรองที่อ่านได้
6. ตอบคำถามที่กลุ่มได้รับมอบหมายให้ทำได้

เนื้อหา

๗ ยามสายัณห์ตะวันยั้งย่อย
ตะแลกแกลกแตกจะแตกแล้วจ้า
คณาเนื่อนวลก็ครวญคลอขับ
กระเคื่องคำซำก็กราวเสียงไกล
ตะแลกแกลกแตกตะแลกแกลกแตก
มีน่านักซำก็เปลือกร้าวพลัน
ประเพณีไทยสมัยก่อนเก่า
กรุณลูกหลานสถานทองนา

แน่แรงเท่าหน้อยทยอยเหยียบนา
กระคังรับมาเถะรับซำไป
ระริกแคนรับสลับเสียงใส
สนุกน้ำใจสมัยสายัณห์
กระเคื่องคังแซกสำรวลสรวลสันต์
บุรุษรับคันทันกระคังส่งมา
ก็คังมีเค้าจะเนานานถ้า
สมัครรักษาราชนบธรรมเนียม

กิจกรรมการสอน

1. ครูแจกเอกสารบทร้อยกรองที่มีรูปแบบและจังหวะของเสียงที่น่าสนใจให้นักเรียนอ่านเพื่อสังเกตการใช้ถ้อยคำและจังหวะของบทร้อยกรองนั้น
2. ครูสนทนากลุ่มถามนักเรียนเกี่ยวกับลีลาและจังหวะของบทร้อยกรองในเอกสารที่แจกว่าผู้ประพันธ์ใช้กลวิธีในการใช้ถ้อยคำและจังหวะอย่างไร

3. ครูให้นักเรียนอ่านบทร้อยกรอง ๓ ยามสายัณฑ์ ในหนังสือเพื่อสังเกตลักษณะของคำประพันธ์ที่อ่านว่าผู้ประพันธ์ใช้เทคนิคที่น่าสนใจอย่างไร และนึกให้เห็นถึงเสียงอะไร

4. ครูให้นักเรียนภาพครกกระเดื่อง ซึ่งผู้ประพันธ์ได้แรงบันดาลใจจากการตำข้าวควยครกกระเดื่องจึงได้คิดประดิษฐ์ฉันทลักษณ์ขึ้นมาใหม่

5. ครูคิดแผนภูมิของแผนภาพฉันทลักษณ์กระดานเพื่อให้นักเรียนสังเกตลักษณะข้อบังคับของแผนภาพฉันทลักษณ์โดยครูอธิบายเพิ่มเติม

6. ครูให้นักเรียนอ่านทำนองเสนาะตามแถบบันทึกเสียง

7. ครูซักถามนักเรียนถึงความมุ่งหมายของผู้ประพันธ์ และสาระสำคัญของบทร้อยกรองที่เรียนว่ามีเนื้อหาความคิดอย่างไร

8. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 5-6 คน เพื่อทำงานกลุ่ม ดังนี้

กลุ่ม 1 สรุปลักษณะแต่ละบทในบทร้อยกรอง ๓ ยามสายัณฑ์

กลุ่ม 2 นักเรียนคิดว่าผู้ประพันธ์ใช้รูปแบบลักษณะของคำประพันธ์อย่างไร และเหมาะสมกับเนื้อความเพียงใด

กลุ่ม 3 ให้สรุปลักษณะและข้อคิดสำคัญที่ได้จากบทร้อยกรองเรื่องนี้

กลุ่ม 4 นักเรียนคิดว่าความช่วยเหลือกันในการทำงานบ้าน และร้องรำทำเพลงไปช่วยเป็นผลดีหรือไม่ อย่างไร

กลุ่ม 5 สภาพชีวิตในชนบทที่เสนอไว้ในบทร้อยกรองนี้ นักเรียนคิดว่าในปัจจุบันยังมีสภาพเช่นนี้อยู่หรือไม่ อย่างไร

9. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงานหน้าชั้นเรียน

10. ครูเสนอแนะเนื้อหา และประเด็นสำคัญจากการทำงานกลุ่มเพิ่มเติม

สื่อการสอน

1. เอกสารบทร้อยกรองประกอบการสอน
2. แผนภูมิแผนภาพฉันทลักษณ์
3. แถบบันทึกเสียงทำนองเสนาะ
4. ภาพครกกระเดื่อง
5. บัตรคำสั่งการทำงานกลุ่ม

การประเมินผล

1. การสังเกตความสนใจในการสนทนา และซักถาม
2. การสังเกตความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม โดยพิจารณาจากการแสดงความคิดเห็น การชี้แจง และการแบ่งหน้าที่
3. การรายงานผลการทำงานของกลุ่ม
4. การตรวจผลงานการทำงานกลุ่ม

เอกสารประกอบการสอน

ให้นักเรียนสังเกตลักษณะการเปลี่ยนแปลงธรรมชาติของคำประพันธ์ต่อไปนี้

"ที่กินเหล้าเมาจกัก็พักเหวียง
ที่แก่เฒ่าเฝ้านั่งพะเน้าพะนึ่ง
หมอบหมอบหมับหมับชยบักลีน
เอาน้ำกลั้วกลืนคอคอเป็นเกลียว

ค้อยเปรี้ยวเคะสีข้างวางกึ่งฝั่ง
โซลกมันปิ้งปิ้งเอามาเคี้ยว
ฝักคอค่อมขึ้นทำหน้าที่
ไม่แลเหลือวโซลกยุงจนพุงกาง"

(เงาะป่า : พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ)

"ไม้ซออ้อเอี้ยกเบี้ยคออก
ออกแอกแอกคอกออกยอกไกว

ลมลอคไล่เลี้ยวเรียวไผ่
แพใบไผ่น้ำลาคลวง"

(คำหยาด : เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์)

"ค้อยตะริกคี้คี้เจ้าพี่เอ๋ย
แอ้ออออยสร้อยฟ้าสุราลัย

จะละเลยเรวอนไปนอนไทน
มันเค็ดไค้แล้วไม่ร่างให้ข้างเซย"

(พระอภัยมณี : สุนทรภู่)

"สังคเญียบเยียบเย็นทุกเส้นทง้า
เห็นหนคันไม้พระไทรคริม
เปรดนบีแก้วแว่วแว่วหวึก
เสียงหึ่ง ๆ กิ่งไทรเรไรร้อง

แต่สัตว์ป่าบิบร้องก้องกระทิม
เสียงจิมจิมเงาไม้พระไทรคะนอง
เสียงจังทริกทริกทริกเกลียวเสียวสยอง
แม่ม่ายลวงไนเพราะเสนาะไน"

(นิราศพระประธม : สุนทรภู่)

เข้าตัวกงนครอง
 ไคบางระหวางคำ
 แจก แจก! -จะ แจก!! -จำ
 นกรองชรมเพียง
 "ช่วยคำยชิ! -ช่วยคำย!
 มีอำยอะไรมา
 ลียงนั้นกระชั้นคัง
 ถิรัวพเราจะกลัวแล
 อำ! อาคมมีอำจวเน
 เป็นภาพกิทราวใน
 รู้ลึกบเป็นสุช
 รีบมอง ณ ชองมี
 รัวหนามะชามเทศ
 เขิงชุมและพุมเพ็ญ
 กางเนสกุณคู
 เคยรองพเราจะพรองครัน

ชุระมองจะพิงทำ
 ริกิไคสคับลียง
 สรชำลีสำเนียง
 ชนพคนะภาษา
 นะนะช่วยเดอะรีวรา
 กิมีรูหละ รังแก!"
 คนพังกระทังแปร
 พเราจะหลบจะหลิกภย
 อุระคเนและเินไป
 ชณะนัน ณ ทันที่
 และกิลุกมิรอริ
 เมหาจะกะเนตรณัคเิน
 ระยะเชตคามเิน
 พิรพกษลคาพัน
 เจพาจะอยและยินมัน
 พิคเราจะหเินกเินคู

๑๗๑

("สัญญาชาติอังกา" ใน กวีนิพนธ์บางเรื่อง : ชิต บุรทัต)

แผนการสอน
(กลุ่มทดลอง)

เรื่อง พระจันทร์กระจ่าง

เวลา 1 คาบ

การสอนโดยใช้บทบาทสมมติ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เพื่อให้นักเรียนสามารถ

1. บอกลักษณะหรือข้อบังคับของบทร้อยกรองที่อ่านได้
2. อ่านทำนองเสนาะได้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์
3. สรุปสาระสำคัญของบทร้อยกรองที่เรียนได้
4. แสดงบทบาทสมมติจากสถานการณ์ที่กำหนดให้ได้
5. บอกข้อคิดสำคัญที่ได้จากการแสดงบทบาทสมมติได้
6. แสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์ที่มีต่อบทร้อยกรองที่อ่านได้

เนื้อหา

พระจันทร์กระจ่างสว่างสี
บุรุษสตรีก็เกี้ยวรวาว
ป๊ะโหม่นป๊ะโหม่นป๊ะโหม่นโหม่น
อนงค์นำเคลื่อนเขยื้อนไป
บุรุษระริกขยิกค้อน
เกาะของและกรับสลับนา
สรีระเปลี่ยละเหี้ยหาย
โจ๊ะหังโจ๊ะหังตะคิงเท่ง
กนุสกับประทับใจ
"มูหิงคนาท" เสนอวรรณ-

ณ ลพบุรีฤๅหนาว
สนุก ณ คราวรำไทไทย
บุรุษลีโอนสะเอวไหว
สะบัดสไบวิไลตา
นรีรำร่อนระเริงรำ
ทะเลแคน ณ คราเสนอเพลง
สนุกและคลายสมองเคร่ง
ระบอบประเลงคะโพนบรรพ์
แนะนำจะได้ประคิษฐานท์
คคิกำนันดนตรีไทย

กิจกรรมการสอน

1. ครูให้นักเรียนคุณภาพการรำไทหรือรำวง แล้วชวนนักเรียนสนทนาถึงการละเล่นของไทยอย่างหนึ่งที่นิยมเล่นกันหลังจากเสร็จสิ้นภารกิจในแต่ละวัน

2. ครูซักถามนักเรียนถึงเครื่องดนตรีที่นิยมนำมาประกอบในการรำไท่น โดยให้นักเรียนคุณภาพเครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบในการรำไท่น
3. ครูให้นักเรียนอ่านบทร้อยกรองในหนังสือเรียนเพื่อสังเกตการใช้ถ้อยคำ และจังหวะของเสียงที่ผู้ประพันธ์ได้แรงบันดาลใจจากเสียงตะโพน
4. ครูคิดแผนภูมิลักษณะบังคับของมูหิงคณาทัศน์ที่บนกระดาน แล้วอธิบายข้อบังคับของฉันทลักษณ์นี้
5. ครูให้นักเรียนฟังแถบบันทึกเสียงทำนองเสนาะของบทร้อยกรองนี้แล้วอ่านตาม
6. ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุปสาระสำคัญของบทร้อยกรองที่อ่าน
7. ครูแบ่งกลุ่มให้นักเรียนแสดงบทบาทสมมุติ โดยกำหนดสถานการณ์ให้นักเรียนแสดงสภาพชีวิตของชาวชนบทหลังเสร็จสิ้นภารกิจประจำวันแล้วว่าควรจะทำกิจกรรมใดที่เป็นไปในสร้างสรรค์ สนุกสนาน และคำนึงถึงระบบธรรมเนียมประเพณีไทย
8. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มแสดงบทบาทสมมุติตามที่กลุ่มได้ชักซ้อมไว้
9. หลังจากแต่ละกลุ่มแสดงบทบาทสมมุติเสร็จแล้ว ครูให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพชีวิตของชาวชนบทไทย และบอกข้อคิดที่ได้จากการแสดงบทบาทสมมุติ
10. ครูให้นักเรียนเขียนแสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์ที่มีต่อเนื้อหาของบทร้อยกรองที่อ่าน

สื่อการสอน

1. ภาพการรำไท่น หรือรำวง
2. ภาพเครื่องดนตรีไทย
3. แผนภูมิมูหิงคณาทัศน์
4. แถบบันทึกเสียงทำนองเสนาะ
5. บัตรสถานการณ์สมมุติ

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจในการตอบข้อซักถาม และแสดงความคิดเห็น
2. สังเกตปฏิบัติการในการแสดงบทบาทสมมุติ
3. การตรวจผลงาน

แผนการสอน
(กลุ่มควบคุม)

เรื่อง พระจันทร์กระจ่าง

เวลา 1 คาบ

การสอนโดยการแบ่งกลุ่มทำงาน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เพื่อให้ให้นักเรียนสามารถ

1. บอกลักษณะหรือข้อบังคับของบทร้อยกรองที่อ่านได้
2. อ่านทำนองเสนาะได้ถูกต้องตามฉันทลักษณ์
3. สรุปสาระสำคัญของบทร้อยกรองที่เรียนได้
4. แสดงความคิดเห็นเพื่อตอบกิจกรรมที่กลุ่มได้รับมอบหมายให้ทำได้
5. บอกข้อคิดสำคัญที่ได้จากบทร้อยกรองที่อ่านได้
6. แสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์ที่มีต่อบทร้อยกรองที่อ่านได้

เนื้อหา

พระจันทร์กระจ่างสว่างสี
บุรุษศรียกเรียวกวาว
ป๊ะโต้นป๊ะโต้นป๊ะโต้นโต้น
อนงค์นำเคลื่อนเขยื้อนไป
บุรุษระริกขยิกค้อน
เคาะของและกรับสลับนา-
ลวีระเพ็ลยละเทียหาย
โจ๊ะทั้งโจ๊ะหิงค๊ะคิงเท่ง
คนุสคัับประทับใจ
"มูหิงคนาท" เสนอวรรณ-

ณ ลพบุรีฤๅทหนาว
สนุก ณ คราวรำไท่ไทย
บุรุษลีโอนสะเอวไหว
สะบักสไบวิไลตา
นรวิระร้อนระเริงรำ
ทะเลแคน ณ คราวเสนาเพลง
สนุกและคลายสมองแคว้ง
ระบอบประเลงตะโพนบรรพ์
แนะน่าจะได้ประคิษฐ์ฉันท
คคิกำนัลนครไทย

กิจกรรมการสอน

1. ครูให้นักเรียนดูภาพการรำไท่หรือรำวง แล้วชวนนักเรียนสนทนาถึงการ
ละเล่นของไทยอย่างหนึ่งที่นิยมเล่นกันหลังจากเสร็จสิ้นภารกิจในแต่ละวัน

2. ครูซักถามนักเรียนถึงเครื่องดนตรีที่นิยมนำมาประกอบในการรำไท่น โดยให้
ภาพเครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบในการรำไท่น
3. ครูให้นักเรียนอ่านบทร้อยกรองในหนังสือเรียนเพื่อสังเกตการใช้ถ้อยคำ และ
จังหวะของเสียงที่ผู้ประพันธ์ได้แรงบันดาลใจจากเสียงตะโพน
4. ครูศึกษารูปมีลักษณะบังคับของมูติงคนาพฉันทน์บนกระดาน แล้วอธิบายข้อบังคับ
ของฉันทลักษณ์นี้
5. ครูให้นักเรียนฟังแถบบันทึกเสียงทำนองเสนาะของบทร้อยกรองนี้แล้วอ่านตาม
6. ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุปสาระสำคัญของบทร้อยกรองที่อ่าน
7. ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5-6 คน เพื่อทำงานที่มอบหมายดังนี้
กลุ่ม 1 ผู้ประพันธ์ใช้รูปแบบของมูติงคนาพฉันทน์เหมาะสมกับเนื้อความเพียงใด
กลุ่ม 2 ข้อคิดหรือข้อสังเกตของผู้ประพันธ์ที่สรุปได้จากฉันทลักษณ์แต่ละบทมีอย่างไร
กลุ่ม 3 ให้นักเรียนยกฉันทลักษณ์ที่เห็นว่าไพเราะมากที่สุดมา พร้อมทั้งบอกเหตุผล
ด้วยว่าเหตุใดจึงชอบ
กลุ่ม 4 นักเรียนคิดว่ากิจกรรมการเล่นในบทร้อยกรองนี้ มีประโยชน์อย่างไร
ต่อสภาพชีวิตในชนบท
กลุ่ม 5 นักเรียนได้ข้อคิดอย่างไรต่อบทร้อยกรองที่อ่าน
8. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงานผลหน้าชั้น
9. ครูให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับสาระที่แต่ละกลุ่มได้เสนอ
10. ครูให้นักเรียนเขียนแสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์ที่มีต่อเนื้อหาสาระของบท
ร้อยกรองที่อ่าน

สื่อการสอน

1. ภาพการรำไท่น หรือรำวง
2. ภาพเครื่องดนตรีไทย
3. แผนภูมิมูติงคนาพฉันทน์
4. แถบบันทึกเสียงทำนองเสนาะ
5. บัตรคำสั่งทำงานกลุ่ม

การประเมินผล

1. การสังเกตความสนใจในบทเรียน
2. การสังเกตความร่วมมือในการแสดงความคิดเห็น การชี้แจง การสนทนา
ภายในกลุ่มของตน
3. การรายงานผลการทำงานกลุ่ม
4. การตรวจผลงานแต่ละบุคคล

แผนการสอน
(กลุ่มทดลอง)

เรื่อง มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์กุมาร

เวลา 2 คาบ

การสอนโดยวิธีบทบาทสมมติ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เพื่อให้ นักเรียนสามารถ

1. อธิบายเกี่ยวกับประเพณีการเทศน์มหาชาติได้
2. อธิบายความหมายของชาดกได้
3. เล่าประวัติและผลงานโดยย่อของผู้แต่งได้
4. อธิบายลักษณะของคำประพันธ์ประเภทร้อยยาวได้ถูกต้อง
5. เล่าประวัติความเป็นมาของมหาเวสสันดรชาดกได้
6. เล่าเนื้อเรื่องย่อของมหาเวสสันดรชาดกได้ทั้ง 13 กัณฑ์
7. แสดงบทบาทสมมติเพื่อแก้ปัญหาตามสถานการณ์ที่กำหนดให้ได้
8. บอกข้อคิดสำคัญที่ได้จากการแสดงบทบาทสมมติได้

เนื้อหา

1. ประวัติผู้แต่ง

เจ้าพระยาพระคลัง (หน) เกิดในรัชสมัยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ สมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย มีผลงานที่สำคัญคือ ราชาริราษ สวมก๊ก ร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์กุมาร และกัณฑ์มัทรี บทมโหรีเรื่องกาถิ ลิลิตเพชรมงกุฎ และอิเหนาคำฉันท์ เป็นต้น

2. ประเพณีการเทศน์มหาชาติ

การเทศน์มหาชาติเป็นประเพณีนิยมของพุทธศาสนิกชน ความปกคิมิระหว่างเดือนสิบสองกับเดือนอ้าย โดยถือกันว่าผู้ใดสามารถฟังจบทั้ง 13 กัณฑ์ในวันเดียวกันจะได้อานิสงส์มาก อุบาสกอุบาสิกา มักจะรับเป็นเจ้าของกัณฑ์คนละ 1 กัณฑ์ แล้วจักเครื่องบูชาตามกัณฑ์นั้น สถานที่ที่จะมีการเทศน์ก็จะช่วยกันตกแต่งประดับด้วยดอกไม้ธูปเทียน กล้วย กล้วยให้ดูเป็นป่าสมมุติเหมือนกันว่าเป็นนิโครธารามอันเป็นสถานที่ที่พระพุทธเจ้าทรงเทศนาเรื่องมหาเวสสันดรชาดก นอกจากนั้นยังประดับด้วยธงราชวัตรฉัตรชัย ประทีปโคมไฟ และดอกไม้ต่าง ๆ ส่วนน้ำที่ดื่มไว้ในปริมณฑลสถานที่มีเทศน์มหาชาติถือกันว่าเป็นน้ำมนต์อาภายาภัยเสนาภัยโรคาภัยไรต่าง ๆ ได้

3. ความหมายของชาคก

ชาคก หมายถึงประวัติหรือเรื่องราวของพระพุทธเจ้าขณะเป็นพระโพธิสัตว์บำเพ็ญบารมีต่าง ๆ เพื่อจะตรัสรู้

4. ลักษณะรายยาว

บทหนึ่งจะมีกัณฑ์ได้ แต่ส่วนมากมี 5 พรรคขึ้นไป ในวรรคหนึ่ง ๆ มีจำนวนคำตั้งแต่ 6 คำขึ้นไป มีบังคับเฉพาะสัมผัสระหว่างวรรคคือ คำสุดท้ายของวรรคหน้าจะสัมผัสกับคำใดคำหนึ่งในวรรคต่อไปตามความเหมาะสม

5. ประวัติความเป็นมาของมหาเวสสันดรชาคก

มูลเหตุที่เทศน์มหาชาตินั้นมาจาก ฝนโยกขรพฤษ ซึ่งเป็นฝนพิเศษ มีสีแสด ประจุสีน้ำผึ้ง เวลาตกลงมาใครต้องการให้เปียกจึงเปียก ใครไม่ต้องการให้เปียกก็ไม่เปียก เมื่อตกลงมาแล้วไม่ขังอยู่ ไหลลงกินทันที ฝนนี้ตกเมื่อคราวพระพุทธเจ้าเสด็จไปโปรดพระราชาและพระญาติวงศ์ที่เมืองกบิลพัสดุ์ แล้วทรงแสดงอิทธิปาฏิหาริย์ปราบพยศพระญาติวงศ์ผู้ใหญ่ที่แสดงความกระด้างกระเดื่อง ทำให้พระญาติเหล่านั้นละฐิมานะ ถวายนมัสการแก่พระองค์โดยทั่วกัน พระสงฆ์สาวกเห็นอัศจรรย์จึงทูลถามขึ้น พระองค์ทรงตรัสว่าฝนนี้เคยตกมาก่อนเมื่อ เรา เสวยพระชาติเป็นพระเวสสันดรโพธิสัตว์ พระสงฆ์ทูลอาราธนาจึงทรงตรัสเล่าเรื่องเวสสันดรชาคก

6. มหาเวสสันดรชาคก 13 กัณฑ์

ได้แก่ กัณฑ์ทศพร กัณฑ์หิมพานต์ ทานกัณฑ์ กัณฑ์วนปเวสน์ กัณฑ์ชูชก กัณฑ์จุลพน กัณฑ์มหาพน กัณฑ์กุมาร กัณฑ์มัทรี กัณฑ์สักกบรรพ กัณฑ์มหาธาต กัณฑ์ฉกษัตริย์ และนครกัณฑ์

กิจกรรมการสอน

1. ครูนำภาพวัดที่มีการเทศน์มหาชาติ มีการตกแต่งด้วยต้นไม้ดอกไม้ เพื่อให้ให้นักเรียนสังเกตว่าวัดนี้มีงานอะไร

2. ครูชวนนักเรียนสนทนาเกี่ยวกับประเพณีการเทศน์มหาชาติ โดยเริ่มตั้งแต่ความเป็นมาของประเพณีการเทศน์มหาชาติ ความสำคัญของการเทศน์มหาชาติ ตลอดจนเรื่องที่น่าขบขันมาเทศน์มหาชาติ ประกอบกับนำแถบบันทึกเสียงการแห่ลมมหาชาติซึ่งเป็นทำนองหนึ่งในการเทศน์มหาชาติมาเปิดให้นักเรียนฟังเป็นตัวอย่าง

3. ครูชี้แจงรายละเอียดเพิ่มเติมว่า มหาเวสสันดรชาดกนั้น มีส่วนต่าง ๆ และเนื้อเรื่องทั้งหมด 13 กัณฑ์ แต่ในกัณฑ์กุมารที่เรียนนี้เป็นส่วนวนของเจ้าพระยาพระคลัง (หน) ดังนั้นนักเรียนจึงควรศึกษาประวัติของผู้แต่ง

4. ครูให้นักเรียนอ่านประวัติของผู้แต่งในภาคผนวกของหนังสือเรียน

5. ครูซักถามนักเรียนถึงประวัติโดยย่อและผลงานที่สำคัญของเจ้าพระยาพระคลัง (หน)

6. ครูศึกษแผนภูมิลักษณะคำประพันธ์ประเภทยาว ไว้นบนกระดานคำ และให้นักเรียนสังเกตจากเนื้อเรื่องในหนังสือเรียนประกอบ แล้วครูอธิบายเพิ่มเติม

7. ครูอธิบายถึงมูลเหตุของการเทศน์มหาเวสสันดรชาดกความเอกสารประกอบ การสอนที่แก่นักเรียน

8. ครูเล่าเนื้อเรื่องย่อของมหาเวสสันดรชาดกทั้ง 13 กัณฑ์ให้นักเรียนฟังประกอบ เอกสารการสอน

9. หลังจากครูเล่าเนื้อเรื่องย่อทั้ง 13 กัณฑ์จบแล้ว ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละเท่า ๆ กัน เพื่อให้แสดงบทบาทสมมุติตามสถานการณ์ที่กำหนดให้คือ ถ้านักเรียนเป็นพระเวสสันดร นักเรียนจะบริจาคช้างปัจจัยนาเคนทร์ซึ่งเป็นช้างคู่บ้านคู่เมืองหรือไม่ เพราะเหตุใด

10. ครูกำหนดเวลาประมาณ 10 นาที เพื่อให้นักเรียนแต่ละกลุ่มได้ปรึกษาทหารือภายในกลุ่มและแสดงบทบาทสมมุติตามความคิดของแต่ละกลุ่ม

11. เมื่อแต่ละกลุ่มแสดงบทบาทสมมุติเสร็จแล้ว ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิดสำคัญที่ได้จากการแสดงบทบาทสมมุติ และครูเสนอแนะประเด็นสำคัญเพิ่มเติม

สื่อการสอน

1. ภาพวัดที่มีประเพณีการเทศน์มหาชาติ
2. แถบบันทึกเสียงการแหล่มหาชาติ
3. แผนภูมิคำประพันธ์ยาว
4. เอกสารประกอบการสอน
5. บัตรสมมุติสถานการณ์

การประเมินผล

1. สังเกตจากการซักถาม และการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน
2. สังเกตจากความร่วมมือภายในกลุ่ม
3. การแสดงบทบาทสมมุติ โดยประเมินจากท่าทีการแสดงออก การใช้น้ำเสียง การใช้ภาษา และความร่วมมือภายในกลุ่ม
4. การแสดงแนวคิด และเหตุผลในการแก้ปัญหาตามสถานการณ์
5. สังเกตจากความสนใจในการเรียนของนักเรียน

แผนการสอน
(กลุ่มควบคุม)

เรื่อง มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์กุมาร

เวลา 2 คาบ

การสอนโดยการแบ่งกลุ่มทำงาน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เพื่อให้ นักเรียนสามารถ

1. อธิบายเกี่ยวกับประเพณีการเทศน์มหาชาติได้
2. อธิบายความหมายของชาดกได้
3. เล่าประวัติและผลงานโดยย่อของผู้แต่งได้
4. อธิบายลักษณะของคำประพันธ์ประเภทร้อยยาวได้ถูกต้อง
5. เล่าประวัติความเป็นมาของมหาเวสสันดรชาดกได้
6. เล่าเนื้อเรื่องย่อของมหาเวสสันดรชาดกได้ทั้ง 13 กัณฑ์
7. แสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์อย่างมีเหตุผลจากการทำงานกลุ่มได้
8. รายงานผลการทำงานกลุ่มหน้าชั้นได้

เนื้อหา

1. ประวัติผู้แต่ง

เจ้าพระยาพระคลัง (หน) เกิดในรัชสมัยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวบรมโกศ สมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย มีผลงานที่สำคัญคือ ราชาริราช สามก๊ก ร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์กุมาร และกัณฑ์ทศพร บทมโหรี เรื่องกาถิ ลิลิตเพชรมงกุฎ และอิเหนาคำฉันท์ เป็นต้น

2. ประเพณีการเทศน์มหาชาติ

การเทศน์มหาชาติเป็นประเพณีนิยมของพุทธศาสนิกชน ตามปกคิมีระหว่างเดือนสิบสองกับเดือนอ้าย โดยถือกันว่าผู้ใดสามารถฟังจบทั้ง 13 กัณฑ์ในวันเดียวกันจะได้ อานิสงส์มาก อุบาสกอุบาสิกา มักจะรับเป็นเจ้าของกัณฑ์คนละ 1 กัณฑ์ แล้วจักเครื่องบูชาตามกัณฑ์นั้น สถานที่ที่จะมีการเทศน์ก็จะช่วยกันตกแต่งประดับด้วยดอกไม้ธูปเทียนให้ดูเป็นป่าสมมุติเหมือนกับว่าเป็นนิโครธารามอันเป็นสถานที่ที่พระพุทธเจ้าทรงเทศนา

เรื่องมหาเวสสันดรชาดก นอกจากนั้นยังประดับด้วยธงราชวัติครุฑชัย ประทีปโคมไฟ และ
ดอกไม้ต่าง ๆ ส่วนน้ำที่คั่งไว้ในปริมณฑลสถานที่มีเทศน์มหาชาติถือกันว่าเป็นน้ำมนต์อาจบำบัด
เสนีย์จัญไรต่าง ๆ ได้

3. ความหมายของชาดก

ชาดก หมายถึงประวัติหรือเรื่องราวของพระพุทธเจ้าขณะเป็นพระโพธิสัตว์ บำเพ็ญ
บารมีต่าง ๆ เพื่อจะตรัสรู้

4. ลักษณะร้ายยาว

บทหนึ่งจะมีกัถวรรคก็ได้ แต่ส่วนมากมี 5 วรรคขึ้นไป ในวรรคหนึ่ง ๆ มีจำนวน
คำตั้งแต่ 6 คำขึ้นไป มีบังคับเฉพาะสัมผัสระหว่างวรรคคือ คำสุดท้ายของวรรคหน้าจะ
สัมผัสกับคำใดคำหนึ่งในวรรคต่อไปตามความเหมาะสม

5. ประวัติความเป็นมาของมหาเวสสันดรชาดก

มูลเหตุที่เทศน์มหาชาตินั้นมาจาก ฝนโยกขรพรรษ ซึ่งเป็นฝนพิเศษ มีสีแสดประจุ
สีน้ำฝน เวลาตกลงมาใครต้องการให้เปียกจึงเปียก ใครไม่ต้องการให้เปียกก็ไม่เปียก
เมื่อตกลงมาแล้วไม่ซึ่งอยู่ ไหลลงดินทันที ฝนนี้ตกเมื่อคราวพระพุทธเจ้าเสด็จไปโปรดพระ
ราชปิกาและพระญาติวงศ์ผู้ใหญ่ที่แสดงความกระด้างกระเดื่อง ทำให้พระญาติเหล่านั้นละ
หิริมานะ ถวายนมัสการแก่พระองค์โดยทั่วกัน พระสงฆ์สาวกเห็นอัศจรรย์จึงทูลถามขึ้น
พระองค์ทรงตรัสว่าฝนนี้เคยตกมาก่อนเมื่อ เราเสวยพระชาติเป็นพระเวสสันดรโพธิสัตว์
พระสงฆ์ทูลอาราธนาจึงทรงตรัสเล่า เรื่องเวสสันดรชาดก

6. มหาเวสสันดรชาดก 13 กัณฑ์

ได้แก่ กัณฑ์ทศพร กัณฑ์หิมพานต์ ทานกัณฑ์ กัณฑ์วนปเวสน์ กัณฑ์ชูชก
กัณฑ์จุลพน กัณฑ์มหาพน กัณฑ์กุมาร กัณฑ์มัทรี กัณฑ์สลักบทบรรพ กัณฑ์มหาธาต กัณฑ์
ฉกษัตริย์ และนครกัณฑ์

กิจกรรมการสอน

1. ครูนำภาพวัดที่มีการเทศน์มหาชาติ มีการตกแต่งด้วยต้นไม้ดอกไม้ เพื่อให้นักเรียน
สังเกตว่าวัดนี้มีงานอะไร

2. ครูชวนนักเรียนสนทนาเกี่ยวกับประเพณีการเทศน์มหาชาติโดยเริ่มตั้งแต่ความ
เป็นมาของประเพณีการเทศน์มหาชาติ ความสำคัญของการเทศน์มหาชาติ ตลอดจนเรื่อง

ที่นิยมนำมาเทศน์มหาชาติ ประกอบกับนำแถบบันทึกเสียงการแหล่มหาชาติซึ่งเป็นทำนองหนึ่งในการเทศน์มหาชาติมาเปิดให้นักเรียนฟังเป็นตัวอย่าง

3. ครูชี้แจงรายละเอียดเพิ่มเติมว่า มหาเวสสันดรชาดกนั้นมีจำนวนต่าง ๆ และเนื้อเรื่องทั้งหมด 13 กัณฑ์ แต่ในกัณฑ์กุมารที่เรียนนี้เป็นจำนวนของเจ้าพระยาพระคลัง (หน) กัณฑ์นั้น นักเรียนจึงควรศึกษาประวัติของผู้แต่งก่อน

4. ครูให้นักเรียนอ่านประวัติของผู้แต่งในภาคผนวกของหนังสือเรียน

5. ครูซักถามนักเรียนถึงประวัติโดยย่อและผลงานที่สำคัญของเจ้าพระยาพระคลัง (หน)

6. ครูศึกษานักเรียนถึงประวัติโดยย่อและผลงานที่สำคัญของเจ้าพระยาพระคลัง (หน) แล้วครูอธิบายเพิ่มเติม

7. ครูอธิบายถึงมูลเหตุของการเทศน์มหาเวสสันดรชาดกตามเอกสารประกอบการสอนที่แจกนักเรียน

8. ครูเล่าเนื้อเรื่องย่อของมหาเวสสันดรชาดกทั้ง 13 กัณฑ์ให้นักเรียนฟังประกอบเอกสารการสอน

9. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 5-6 คน เพื่อทำงานกลุ่มดังต่อไปนี้

กลุ่ม 1 ถ้านักเรียนเป็นพระเวสสันดร นักเรียนจะบริจาคช้างปัจจัยนาเคนทร์ ซึ่งเป็นช้างคู่บ้านคู่เมืองหรือไม่ เพราะเหตุใด

กลุ่ม 2 นักเรียนเห็นควยหรือไม่กับการบริจาคช้างปัจจัยนาเคนทร์ของพระเวสสันดร

กลุ่ม 3 นักเรียนคิดว่าถ้าพระเวสสันดรไม่ทรงบริจาคช้างปัจจัยนาเคนทร์ เหตุการณ์จะเป็นอย่างไร

กลุ่ม 4 นักเรียนคิดว่าเป็นการสมควรหรือไม่ที่พราหมณ์เมืองกลิงคราษฎร์ มาทูลขอช้างปัจจัยนาเคนทร์

กลุ่ม 5 ถ้าพราหมณ์เมืองกลิงคราษฎร์ไม่มาทูลขอช้างปัจจัยนาเคนทร์ นักเรียนคิดว่าเหตุการณ์จะเป็นอย่างไร

10. เมื่อนักเรียนทำเสร็จแล้ว ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มออกมาชี้แจงเหตุผลตามความคิดของกลุ่มของตนหน้าชั้น เพื่อแลกเปลี่ยนทัศนะระหว่างกัน

11. หลังจากทุกกลุ่มรายงานผลเรียบร้อยแล้ว ครูให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นประกอบเพิ่มเติมจากการทำงานกลุ่ม

12. ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุปข้อคิด และประเด็นสำคัญจากเนื้อหาที่เรียน โดยครูเพิ่มเติมในบางประเด็นที่นักเรียนยังมิได้กล่าวถึง

สื่อการสอน

1. ภาพวักที่มีประเพณีการเทศน์มหาชาติ
2. แถบบันทึกเสียงการแหล่มหาชาติ
3. แผนภูมิคำประพันธ์รายยาว
4. เอกสารประกอบการสอน
5. บัตรคำสิ่งทำงานกลุ่ม

การประเมินผล

1. สังเกตจากการซักถาม และการแสดงความคิดเห็นของนักเรียน
2. สังเกตจากความร่วมมือภายในกลุ่ม
3. สังเกตจากความสนใจ และความเข้าใจในบทเรียน
4. การแสดงแนวคิด และเหตุผลในกิจกรรมกลุ่ม
5. การรายงานผลการทำงานกลุ่ม

เอกสารประกอบการสอน

ประเพณีการเทศน์มหาชาติ

ในเรื่องพระมาลัยคำหลวง ซึ่งเป็นพระนิพนธ์ของเจ้าฟ้าธรรมธิเบศรฯ ได้กล่าวถึง "พระมาลัย" พระเถระองค์หนึ่งแห่งโรหนคาม ลังกาทวีป ท่านเป็นพระอรหันต์ผู้มีอิทธิฤทธิ์มากสามารถท่องเที่ยวไปในนรกและสวรรค์ได้ มักจะไปโปรดสัตว์ในนรกเนื่อง ๆ ครั้งหนึ่งพระมาลัยเถระได้รับบอกบัวจากชายผู้หนึ่ง จะนำไปบูชาพระจุฬามณีเจดีย์บนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ ระหว่างที่พระมาลัยนั่งคอยเพื่อจะเฝ้าพระศรีอารียเมตไตรยนั้น ก็มีเทพยดามากมายทยอยกันมานมัสการพระเจดีย์จุฬามณี พระอินทร์ผู้เป็นใหญ่ทรงเล่าถึงบุญกุศลที่เทวดาแต่ละองค์ได้ประกอบไว้ครั้งอยู่ในมนุษย์โลกให้พระมาลัยฟัง เมื่อพระศรีอารียเมตไตรยเสด็จมานมัสการพระเจดีย์จุฬามณีทรงทราบว่าพระมาลัยมาจากชมพูทวีป จึงตรัสถามว่า ชาวชมพูทวีปทำกุศลอย่างใดบ้าง พระมาลัยทูลตอบว่า "บางคนครองศีลไซ้ บางคนให้ทำทาน ทำอุโบสถ สกนุ บ้างทำพระวิหาร พระชินราช บ้างทำอวาสเมืองใน..." และยังทูลต่อไปว่า ชาวชมพูทวีปทำบุญทำกุศลก็เพื่อหวังพบพระศาสนาของพระศรีอารียเมตไตรยทั้งสิ้น พระศรีอารียเมตไตรยได้ทรงฟังดังนั้นจึงทรงขอให้พระมาลัยมาบอกแก่ชาวโลกว่า "ให้ท่านมหาชาติเนื่องนี้แน่ เครื่องสิ่งละพันจึงบูชา ให้จบในทิวาวันนั้น ตั้งประทีปพันบูชา คอกปทุมาด่วนพัน..."

อาจจะเป็นค้วคำของพระศรีอารียเมตไตรยตนเองจึงเกิดเชื่อกันตลอดมาว่าการฟังเทศน์มหาชาติให้จบในวันเดียวจะได้บุญมาก และจะได้พบศาสนาพระศรีอารียเมตไตรยในที่สุด

พระศรีอารียเมตไตรย ตรัสว่าพระองค์จะเสด็จมาอุบัติ เมื่อสิ้นพุทธกาล คือ

พ.ศ. 5000

มหาเวสสันดรชาดก ฉบับภาษาบาลี ประกอบด้วยพระคาถา (ฉันทนิพนธ์หนึ่ง) จำนวนหนึ่งพันพระคาถา บางทีเรียกอย่างสำนวนชาวบ้านว่า เทศน์คาถาพัน

ประเพณีการเทศน์มหาชาติของราษฎรนั้น ตามปกติมีระหว่างเดือน 12 กับเดือน อ้าย (ตามปฏิทินจันทรคติ) อุบาสก อุบาสิกา มักจะรับเป็นเจ้าของกัณฑ์คนละ 1 กัณฑ์ ผู้ใดรับเป็นเจ้าของกัณฑ์ใด ก็จักเครื่องบูชา และเมื่อถึงเวลาเทศน์กัณฑ์นั้น ก็ทำหน้าที่เป็นเจ้าภาพ เจ้าของกัณฑ์มักประกวดกันในการจัดเครื่องบูชา คอกไม้ธูปเทียนสำหรับถวายพระนั้นจักเป็นชุดตามจำนวนพระคาถาในกัณฑ์ที่เป็นเจ้าของ เทศน์มหาชาติเป็นการบำเพ็ญกุศลที่ตรึงครันในรอบปี

สถานที่ที่จะมีการเทศน์ ชาวบ้านช่วยกันตกแต่งประดับด้วยต้นกล้วยต้นอ้อย ให้อยู่เป็นป่าสมมุติ เหมือนกับว่าเป็นนิโครธาราม สถานที่ที่พระพุทธเจ้าประทานเทศนา เรื่องมหาเวสสันดรชาดก นอกจากนั้นก็ประดับด้วยราชวัติตรนิครังอีกด้วย เวลาค่ำก็ตามประเพณีโคมไฟ ส่วนน้ำที่ตั้งในปริมณฑลที่มีเทศน์มหาชาติ ถือกันว่าเป็นน้ำมนต์ปกเสนาภัยจัญไร

แผนโบกขรพรรษ

เป็นแผนที่มีลักษณะแปลกประหลาด คือ มีสี่แฉกคุดสี่ทับทิม ผู้ใดไม่ประสงค์จะให้เปียกก็ไม่เปียก เมื่อตกลงสู่พื้นดินแล้วจะจมหายไปหมกไม่ขังนอง เอาภาชนะรองรับไว้ก็ไม่ได้ แผนนี้ให้ความชุ่มชื้นอย่างประหลาด

ในมหาเวสสันดรชาดกกัณฑ์กษัตริย์ ตอนที่หกกษัตริย์มีพระเจ้าสญชัย พระนางยุสดี พระเวสสันดร พระมัทรี ชาลี และกัณหา ไคกลับมาพบกันต่างก็มีความตื่นตันและปราโมทย์ระคนกัน ทรงกันแสงจนสลบไปหมกพร้อมทั้งบริวาร พระอินทร์จึงบันดาลให้แผนโบกขรพรรษตก อำนวยฝนทำให้เกิดความเปียกเย็นชุ่มชื้น กษัตริย์ทั้งหกกับบริวารจึงฟื้นขึ้นมา

ในคอนปรารภ เริ่มเรื่องมหาเวสสันดรชาดก เมื่อพระพุทธองค์เสด็จเยี่ยมศากยวงศ์ ณ กรุงกบิลพัสดุ์ ปรากฏว่าพระประยูรญาติชั้นผู้ใหญ่ทรงมีทิฐิมานะ ไม่ต้อนรับในฐานะเป็นผู้ตรัสรู้พระธรรมอันประเสริฐ พระองค์จึงทรงแสดงปาฏิหาริย์เสด็จขึ้นสู่อากาศเหนือพระเศียรเหล่าประยูรญาติ เมื่อทรงทำปาฏิหาริย์จนพระญาติวงศ์ถวายบังคมแล้ว จึงเสด็จลงมาประทับยังพุทธอาสน์ ต่อจากนั้นจึงเกิดแผนโบกขรพรรษตกลงมา พระภิกษุสาวกเห็นมหัศจรรย์ พระพุทธองค์จึงทรงอธิบายว่าแผนโบกขรพรรษนี้ได้เคยตกมาแล้วในอดีตกาล สมัยเมื่อพระองค์เสวยพระชาติเป็นพระเวสสันดรแล้วจึงทรงเทศนา เรื่องมหาเวสสันดรให้สาวกฟัง แผนโบกขรพรรษนี้คือมูลเหตุให้พระพุทธเจ้าทรงเทศนามหาเวสสันดรชาดก

แผนการสอน
(กลุ่มทดลอง)

เรื่อง มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์กุมาร

เวลา 2 คาบ

การสอนโดยวิธีบทบาทสมมติ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เพื่อให้นักเรียนสามารถ

1. อ่านรายยาวเป็นทำนองเสนาะได้
2. อธิบายความหมายของศัพท์ในเรื่องได้ถูกต้อง
3. สรุปสาระสำคัญของเรื่องที่เรียนได้
4. แสดงบทบาทสมมติเพื่อแสดงเหตุการณ์สำคัญของเรื่องในกัณฑ์กุมารได้
5. แสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์อย่างมีเหตุผลต่อการแสดงบทบาทสมมติได้

เนื้อหา

เนื้อเรื่องย่อ กัณฑ์กุมาร

ชูชกเดินทางไปถึงอาศรมของพระเวสสันดรที่เขาวงกต เพื่อจะทูลขอกัณฑ์ชาลีให้ไปเป็นทาสของนางอมิตตคา แต่ยังไม่เข้าไปทูลขอทันทีที่มาถึงเพราะเห็นนางมัทรีเสด็จกลับจากหาผลไม้ในป่า ชูชกจึงรอให้พระนางมัทรีเสด็จไปหาผลไม้ในวันรุ่งขึ้นจึงจะเข้าไปเฝ้าพระเวสสันดรเพื่อทูลขอกัณฑ์ชาลีเพราะเกรงว่าพระนางมัทรีจะทรงซักขวางการทำทานของพระเวสสันดร ชูชกจึงต้องนอนพักอยู่บนชะง่อนเขานั้น และพระนางมัทรีก็ทรงพระสุบินว่าชายรูปชั่วร้ายผู้หนึ่งนุ่งผ้าหยักรังทักคอกไม้แดง ถือกาบเข้ามาบังคับให้พระนางบรรทมหงาย คัดพระพาหา คัดพระเนตร และชำแหละเอาพระหทัยของนางไป พอตื่นบรรทมพระนางจึงเสด็จไปทูลพระเวสสันดรให้ทรงทำนาย พระเวสสันดรทรงทำนายเลียงว่า พระสุบินของพระนางเกิดจากธาตุไม่ปกติไม่ควรยึดถือเป็นอารมณ์ พระนางมัทรียังไม่คลายพระวิตกพอรุ่งเช้าก่อนเสด็จไปหาผลไม้ทรงฝากพระชาลี และพระกัณฑ์ไว้กับพระเวสสันดร ฝ่ายชูชกเมื่อตื่นขึ้นกะเวลาว่าพระนางมัทรีเสด็จไปแล้ว จึงตรงเข้าไปเฝ้าพระเวสสันดร พบสองกุมารออกมาต้อนรับ กิริยาอาการบอกเป็นเค็ดฉลาดจึงขู่ส้าทักด้วยคำหยาบ แต่สองกุมารมิได้แสดงอาการคอบได้ประการใด ชูชกได้ทูลขอสองกุมารโดยพุกซักแม่น้ำทั้งห้าเข้ามาล่อเป็นอุปมา

ถวาย พระเวสสันดรก็ประทานให้ แต่ให้รอพระนางมัทรีเสด็จกลับมาก่อน ชุชกไม่ยอม
อ้างว่าพระนางอาจชักขวาง พระเวสสันดรทรงยอมความ แต่ทรงขอให้พาสองกุมารไปเฝ้า
พระเจ้าสุทนต์ เพื่อที่จะไถ่ค่าไถ่จากพระองค์ เพราะสองกุมารยังทรงพระเยาว์ถึงจะนำไป
ใช้งานก็ไม่เกิดประโยชน์มากนัก ชุชกก็อ้างเหตุผลว่าถ้ากราบทูลมิดีกพลาตพระเจ้าสุทนต์ก็
ทรงเข้าพระทัยว่าคนลักพาพระราชธิดาทั้งสอง จะต้องพระราชอาญา พระเวสสันดรก็ทรง
จะประทานให้ แต่สองกุมารหนีไปเสียก่อน ชุชกจึงกล่าวหาว่าพระเวสสันดรขยิบคางให้สอง
กุมารหนีไป พระเวสสันดรเสด็จตามหาสองกุมารก็ทรงทราบว่าสองกุมารซ่อนอยู่ในสระ
โคกศรีเรียกสองกุมาร โดยทรงเปรียบสองกุมารเป็นสำเภาทองที่พระองค์จะไถ่ทรงใช้
เสด็จไปสู่พระโพธิญาณ สองกุมารเกิดขี้
คาคค่าไถ่สองกุมารไว้ว่า คัวชาลิมี่ค่าพันคำสิงทอง ส่วนกัณฑ์ค่าพันคำสิงทอง และโคญ
โคนม ทาสชาย ทาสหญิง ช่าง มา อย่างละร้อย พระเวสสันดรทรงหลังพระเศียรโหมก
ในมือชูชก ประทานสองกุมารให้อย่างสิทธิ์ขาด ทนไถ่นั้นก็บังเกิดอศรรยวันไหวไปทั่วดิน
ฟ้าและมหาสมุทร เมื่อชูชกไถ่สองกุมารแล้วก็ถูกกระชากคี่ค้อนไปโดยไม่ปราณี สองกุมาร
กราบทูลอ่อนวอนและรำพันต่าง ๆ เพื่อให้พระเวสสันดรครีตตามปราม ตอนแรกพระ
เวสสันดรไม่อาจจะรับพระโหมนส์ไว้ได้ถึงแก่ทรงพระกันแสง และทรงบังเกิดพระวิหิงสา
หวังจะฆ่าชูชก แต่ในที่สุดก็ทรงระงับได้ ชุชกก็ถูกลากสองกุมารไปพลางเขียนตีไปพลาง
พระชาติพระกัณฑ์ทรงกันแสงรำพันถึงพระราชบิดาพระมารดาไปตลอดทาง และขอให้
เทวดาช่วยบอกทางให้พระนางมัทรีตามไปถูกควย พอเวลาพลบค่ำชูชกก็พาสองกุมารทั้งสอง
พ้นเขตประคูป่าไป

กิจกรรมการสอน

1. ครูเปิดเทปการอ่านรายยาวเป็นท่านองเสนาะให้นักเรียนฟัง เพื่อเป็นการนำเข้าสู่
สู่บทเรียน แล้วให้นักเรียนอ่านคามจากเนื้อหามางตอนในหนังสือเรียน
2. ครูชวนนักเรียนสนทนาถึงเนื้อเรื่องในตอนให้นักเรียนอ่าน
3. ครูเล่าเนื้อเรื่องย่อในกัณฑ์กุมารให้นักเรียนฟังโดยอาศัยภาพประกอบบางคน
และซักถามนักเรียนเกี่ยวกับเนื้อเรื่องไปในขณะเดียวกันด้วย
4. ขณะที่ครูเล่าเนื้อเรื่องในกัณฑ์กุมารก็หยิบยกข้อความบางตอนที่มีศัพทยากเพื่อให้
นักเรียนแปลความหมาย หรือค้นหาความหมายจากบริบท และครูอธิบายชี้แจงเพิ่มเติม

5. ครูให้นักเรียนตีความ และสรุปประเด็นสำคัญ ๆ บางตอน ตลอดจนวินิจฉัยข้อความบางตอนเพื่อหาสาระและข้อคิดสำคัญจากเนื้อเรื่อง

6. ครูซักถามนักเรียนเพื่อให้ได้ข้อสรุปจากสาระสำคัญของเนื้อเรื่องในกัณฑ์กัณฑ์มารอีกครั้งหนึ่ง

7. ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละเท่า ๆ กัน เพื่อแสดงบทบาทสมมุติโดยสมมุติว่า ถ้านักเรียนเป็นกัณฑ์ท้าวท้าวสิริจะทำอะไรเมื่อพระเวสสันดรจะบวชจากคนไปเป็นข้ารับใช้ของชุก

8. ครูแจกบัตรสมมุติสถานการณ์ให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มปรึกษาหารือเกี่ยวกับบทบาทที่จะแสดง เหตุการณ์สำคัญของเรื่อง

9. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มแสดงบทบาทสมมุติตามเหตุการณ์สำคัญของเนื้อเรื่อง

10. หลังจากแต่ละกลุ่มแสดงเสร็จแล้ว ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุปสาระสำคัญของการแสดงบทบาทสมมุติ โดยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น เชิงวิจารณ์อย่างมีเหตุผลประกอบการคอม

11. ครูมอบหมายให้นักเรียนตอบคำถามในกิจกรรมท้ายบทเรียนเป็นการบ้านส่ง

สื่อการสอน

1. แถบบันทึกเสียงการอ่านทำนองเสนาะ
2. ภาพเรื่องเวสสันดรชาดก
3. บัตรแสดงบทบาทสมมุติ

การประเมินผล

1. การสังเกตความสนใจในบทเรียน
2. การสังเกตความร่วมมือในการแสดงบทบาทสมมุติ
3. การแสดงความคิดเห็น และตอบข้อซักถาม
4. การตรวจแบบฝึกหัด

แผนการสอน
(กลุ่มควบคุม)

เรื่อง มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์กุมาร

เวลา 2 คาบ

การสอนโดยใช้บทบาทสมมติ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เพื่อให้ นักเรียนสามารถ

1. อ่านรายยาวเป็นทำนองเสนาะได้
2. อธิบายความหมายของศัพท์ในเรื่องได้ถูกต้อง
3. สรุปสาระสำคัญของเรื่องที่เรียนได้
4. บอกเหตุการณ์สำคัญของเนื้อเรื่องกัณฑ์กุมารจากการทำงานกลุ่มได้
5. แสดงข้อคิดเห็นภายในกลุ่มอย่างมีเหตุผลเพื่อสรุปประเด็นสำคัญจากเรื่องได้

เนื้อหา

เนื้อเรื่องย่อ กัณฑ์กุมาร

ชูชกเดินทางไปถึงอาศรมของพระเวสสันดรที่เขาวงกต เพื่อจะทูลขอกัณหาชาติให้ไปเป็นทาสของนางอมิตตคา แต่ยังไม่เข้าไปทูลขอทันทีที่มาถึงเพราะเห็นนางมัทรีเสด็จกลับจากหามลไม้นานแล้ว ชูชกจึงรอให้พระนางมัทรีเสด็จไปหามลไม้นานวันรุ่งขึ้นจึงจะเข้าไปเฝ้าพระเวสสันดรเพื่อทูลขอกัณหาชาติเพราะเกรงว่าพระนางมัทรีจะทรงซักขวางการทำทานของพระเวสสันดร ชูชกจึงต้องนอนพักอยู่บนชะง่อนเขานั้น และพระนางมัทรีก็ทรงพระสุบินว่าชายรูปชั่วร้ายผู้หนึ่งนุ่งผ้าหยักรังทัดคอกไม้แดง ถือกบายเข้ามาบังคับให้พระนางบรรทมหงายคักพระพาหา ควักพระเนตร และชำแหละเอาพระหทัยของนางไป พอดีในบรรทมพระนางจึงเสด็จไปทูลพระเวสสันดรให้ทรงทำนายนาย พระเวสสันดรทรงทำนายนายเลี้ยงว่า พระสุบินของพระนางเกิดจากชาकुไม่ปกติไม่ควรยึดถือเป็นอารมณ์ พระนางมัทரியังไม่คลายพระวิตกพอรุ่งเช้าก่อนเสด็จไปหามลไม้นั้นทรงฝากพระชาติ และพระกัณหาไว้กับพระเวสสันดร ฝ่ายชูชกเมื่อคืนขึ้นกะเวลาว่าพระนางมัทรีเสด็จไปแล้ว จึงตรงเข้าไปเฝ้าพระเวสสันดร พบสองกุมารออกมาต้อนรับ ก็พยายามบอกเป็นเด็กฉลาดจึงขู่สาทัณฑ์ด้วยคำหยาบ แต่สองกุมารมิได้แสดงอาการตอบโต้ประการใด ชูชกได้ทูลขอสองกุมารโดยชูชกซักแม่น้ำทั้งห้าเข้ามาล่อ

เป็นอุปมาถวาย พระเวสสันดรก็ประทานให้ แต่ให้รอพระนางมัทรีเสด็จกลับมาก่อน ชูชก ไม่ยอมอ้างว่าพระนางอาจชักขวาง พระเวสสันดรทรงยอมตาม แต่ทรงขอให้พาสองกุมาร ไปเฝ้าพระเจ้าสญชัย เพื่อที่จะไถ่เอาได้จากพระองค์ เพราะสองกุมารยังทรงพระเยาว์ถึง จะนำไปใช้งานก็ไม่เกิดประโยชน์มากนัก ชูชกก็อ้างเหตุผลว่าถ้ากราบทูลฉีกพลาตพระเจ้า สญชัยก็ทรงเข้าพระทัยว่าคนลักพระราชันคทาทั้งสอง จะต้องพระราชอาญา พระเวสสันดรก็ ทรงจะประทานให้ แต่สองกุมารหนีไปเสียก่อน ชูชกจึงกล่าวหาว่าพระเวสสันดรขยิบตาให้ สองกุมารหนีไป พระเวสสันดรเสด็จถามหาสองกุมารก็ทรงทราบว่าสองกุมารซ่อนอยู่ในสระ ไค้ศรีส เรียกสองกุมาร โดยทรงเปรียบเทียบสองกุมารเป็นสำเภาทองที่พระองค์จะได้ทรงใช้เสด็จ ไปสู่พระโพธิญาณ สองกุมารเกิดซัดคียมานะจึงยอมขึ้นจากสระ พระเวสสันดรทรงคาค้ำ ใต้สองกุมารไว้ว่า ตัวชาติมีค่าพันตำลึงทอง ส่วนกัณฑ์มีค่าพันตำลึงทอง และโคผู้ โคนม ทาสชาย ทาสหญิง ช่าง ม้า อย่างละร้อย พระเวสสันดรทรงหลังพระเต้านิโฆทกในมือชูชก ประทานสองกุมารให้อย่างสิทธิ์ขาด หนีโคนั้นก็บังเกิดอศักรรย์หวั่นไหวไปทั่วกินฟ้าและมหาสมุทร เมื่อชูชกไค้สองกุมารแล้วก็ถูกกระซางคัต้อนไปโดยไม่ปราณี สองกุมารกราบทูลอ่อนวอนและ ร่ำพันต่าง ๆ เพื่อให้พระเวสสันดรตรัสห้ามปราม ตอนแรกพระเวสสันดรไม่อาจจะรับพระ โทมนัสไว้ได้ถึงแก่ทรงพระกันแสง และทรงบังเกิดพระวิหิงสาหวังจะฆ่าชูชก แต่ในที่สุดก็ทรง ระวังไค้ ชูชกก็ถูกลากสองกุมารไปพลางเขียนคิไปพลาง พระชาติพระกัณฑ์ทรงกันแสง ร่ำพันถึงพระราชบิดาพระมารดาไปตลอดทาง และขอให้เทวดาช่วยขอกทางให้พระนางมัทรี ตามไปถูกควย พอเวลาพลบค่ำชูชกก็พาสองกุมารทั้งสองพันเขตประตูป่าไป

กิจกรรมการสอน

1. ครูเปิดเทปการอ่านรายยาวเป็นทำนองเสนาะให้นักเรียนฟัง เพื่อเป็นการนำเข้าสู่บทเรียน แล้วให้นักเรียนอ่านตามจากเนื้อหาบางตอนในหนังสือเรียน
2. ครูชวนนักเรียนสนทนาถึงเนื้อเรื่องในตอนที่นักเรียนอ่าน
3. ครูเล่าเนื้อเรื่องย่อในกัณฑ์กุมารให้นักเรียนฟังโดยอาศัยภาพประกอบบางตอน และซักถามนักเรียนเกี่ยวกับเนื้อเรื่องไปในขณะเดียวกันด้วย
4. ขณะที่ครูเล่าเนื้อเรื่องในกัณฑ์กุมารก็ขยิบยกข้อความบางตอนที่มิศัพทยากให้นักเรียนแปลความหมาย หรือค้นหาความหมายจากบริบท และครูอธิบายชี้แจงเพิ่มเติม

5. ครูให้นักเรียนตีความ และสรุปประเด็นสำคัญ ๆ บางตอน ตลอดจนวินิจฉัยข้อความบางตอนเพื่อหาสาระและข้อคิดสำคัญจากเนื้อเรื่อง

6. ครูซักถามนักเรียนเพื่อให้ได้ข้อสรุปจากสาระสำคัญของเนื้อเรื่องในกัณฑ์กัณฑ์มาอีกครึ่งหนึ่ง

7. ครูให้นักเรียนแบ่งออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5-6 คนเพื่อให้ทำกิจกรรมกลุ่มดังนี้
กลุ่ม 1 นักเรียนอภิปรายว่าการบริจาคนของพระเวสสันดร โดยเฉพาะการให้

ลูกเป็นทานเป็นสิ่งที่น่ายกย่องหรือไม่ เพราะเหตุใด

กลุ่ม 2 การคาค่ำค่ำพระชาติพระกัณฑ์หาไม่เท่ากัน มีเหตุผลสมควรหรือไม่
อย่างไร

กลุ่ม 3 ความรักของแม่แท้จริงยิ่งกว่าพ่อ คำกล่าวนี้เป็นจริงหรือไม่ อย่างไร

กลุ่ม 4 เป็นการสมควรหรือไม่ที่พระเวสสันดรทรงทำนายพระสุบินของพระนาง
มัทรีบิคเบือนไปจากที่ทรงทรสลวงหน้า

กลุ่ม 5 เหตุใดคนโบราณจึงตีค่าการบริจาคนลูกเมียมามีค่าและทำได้ยากยิ่งกว่า
การบริจาคนชีวิตและเลือกเนื้อของตัวเอง

8. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่ม ส่งตัวแทนออกมารายงานหน้าชั้น

9. ครูซักถามนักเรียนเกี่ยวกับผลการรายงานกลุ่มที่แต่ละกลุ่มรายงาน และครูเสนอ
แนะประเด็นสำคัญเพิ่มเติม

10. ครูมอบหมายให้นักเรียนตอบคำถามในกิจกรรมท้ายบทเรียนเป็นการบ้านส่ง

สื่อการสอน

1. แถบบันทึกเสียงการอ่านทำนองเสนาะ
2. ภาพเรื่องเวสสันดรชาดก
3. บัตรคำสั่งทำงานกลุ่ม

การประเมินผล

1. การสังเกตความสนใจในบทเรียน
2. การสังเกตความร่วมมือในการทำงานกลุ่ม
3. การแสดงความคิดเห็น และตอบข้อซักถาม
4. การตรวจแบบฝึกหัด

แผนการสอน
(กลุ่มทดลอง)

เรื่อง มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์กุมาร

เวลา 2 คาบ

การสอนโดยวิธีบทบาทสมมุติ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เพื่อให้นักเรียนสามารถ

1. วิเคราะห์ลักษณะนิสัยของตัวละครได้
2. ยกข้อความในรายที่แสดงคุณธรรมด้านความกตัญญู ความมีขันติ ความรักของพ่อแม่ที่มีต่อลูก และความรักระหว่างพี่น้องของตัวละครในเรื่องได้
3. เปรียบเทียบลักษณะนิสัยของตัวละครได้
4. แสดงบทบาทสมมุติเพื่อสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะของตัวละครในเรื่องได้
5. บอกลักษณะของตัวละครจากการแสดงบทบาทสมมุติได้

เนื้อหา

ลักษณะนิสัยตัวละคร ได้แก่

1. พระเวสสันดร เป็นบุคคลที่มีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เลื่อมใสในการบริจาคทาน พอใจในการบำเพ็ญกุศล มีน้ำพระทัยหนักแน่นไม่ท้อถอยในโทสจริตและโมหจริต มีความกตัญญูทุกเวลาที่ไม่ผูกพระทัยโกรธพระราชมบิดาที่ให้นเรนทร์พระองค์ มีความเฉลียวฉลาด และดีสัตย์มั่นคง
2. พระนางมัทรี เป็นบุคคลที่มีความจงรักภักดี อยู่ในโอวาทของพระราชาสามี มีความเคารพยำเกรง และมีน้ำพระทัยผูกพันเสนาหาในสองพระกุมารเป็นอย่างดี
3. พระชาลี เป็นบุคคลที่มีอิทธิยศยดี มีความรู้ช่างสังเกตุ มีสติปัญญาหลักแหลม รอบคอบ เชื่อถือเทพเจ้า และเชื่อฟังปฏิบัติตามโอวาทของพระราชาบิดา
4. พระกัณหา มีลักษณะนิสัยคล้ายคลึงกับพระชาลีคือ มีสติปัญญาหลักแหลม เชื่อถือในเทพเจ้า และเชื่อฟังปฏิบัติตามโอวาทของพระราชาบิดา
5. ชูชก เป็นบุคคลที่มีความขยันขันแข็งและฉลาดในการขอ มีความโลภมาก มีความรอบคอบ เต็มไปด้วยเล่ห์กล เกียจคร้าน มีความทารุณโหดร้าย และมีเล่ห์เหลี่ยมในการพุกหุดอกคน

กิจกรรมการสอน

1. ครูยกข้อความจากหนังสือเรียนในเรื่องมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์กุมาร ที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะนิสัยของพระเวสสันดรมาหนึ่งข้อความ แล้วให้นักเรียนช่วยกันพิจารณาลักษณะนิสัยของพระเวสสันดรจากข้อความตอนนั้น

2. ครูเขียนชื่อตัวละครที่สำคัญจากเรื่องบนกระดาน เพื่อให้นักเรียนได้พิจารณาลักษณะนิสัยของตัวละคร

3. ครูซักถามนักเรียนโดยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์อย่างมีเหตุผลต่อลักษณะนิสัยของตัวละครในเรื่อง

4. ครูเขียนสรุปลักษณะนิสัยของตัวละครจากที่นักเรียนวิจารณ์แสดงความคิดเห็นบนกระดาน

5. ครูให้นักเรียนยกข้อความในเรื่อง เพื่อสนับสนุนการวิจารณ์ลักษณะของตัวละคร พร้อมทั้งยกข้อความที่แสดงคุณธรรมทางบ้านต่าง ๆ ของตัวละคร

6. ครูให้นักเรียนคุณลักษณะนิสัยของตัวละครที่บันทึกไว้บนกระดาน แล้วให้นักเรียนสังเกตเพื่อเปรียบเทียบว่าลักษณะนิสัยของตัวละครแต่ละคนแตกต่างกัน หรือเหมือนกันในลักษณะใดบ้าง

7. ครูสรุปและเสนอแนะประเด็นสำคัญเพิ่มเติมในรายละเอียดบางลักษณะ

8. ครูให้นักเรียนแบ่งเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มจะต้องแสดงบทบาทสมมุติของตัวละครในเรื่อง โดยให้แต่ละคนในกลุ่มจับฉลากชื่อตัวละคร ถ้าคนหนึ่งจับได้ชื่อพระเวสสันดร อีกคนหนึ่งจับได้ชื่อพระนางมัทรี นักเรียนผู้นั้นจะต้องรับบทบาทเป็นตัวละครตามนั้น โดยแสดงลักษณะนิสัยและบทบาทตามลักษณะของตัวละครในเรื่อง

9. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มแสดงบทบาทสมมุติตามที่ตนได้รับบทบาท

10. หลังจากให้นักเรียนแต่ละกลุ่มแสดงบทบาทสมมุติเสร็จแล้ว ครูให้นักเรียนสรุปลักษณะนิสัยของตัวละครจากการแสดงบทบาทสมมุติ

สื่อการสอน

1. แถบข้อความแสดงลักษณะนิสัยของตัวละคร
2. ชื่อตัวละคร

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็น และตอบข้อซักถาม
2. สังเกตจากการแสดงบทบาทสมมุติ ในก้านการเลียนแบบลักษณะนิสัยของตัวละคร

แผนการสอน
(กลุ่มควบคุม)

เรื่อง มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์กุมาร

เวลา 2 คาบ

การสอนโดยการแบ่งกลุ่มทำงาน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เพื่อให้นักเรียนสามารถ

1. วิเคราะห์ลักษณะนิสัยของตัวละครได้
2. ยกข้อความในรายที่แสดงคุณธรรมด้านความกตัญญู ความมีขันติ ความรักของพ่อแม่ที่มีต่อลูก และความรักระหว่างพี่น้องของตัวละครในเรื่องได้
3. เปรียบเทียบลักษณะนิสัยของตัวละครได้
4. แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลภายในกลุ่ม เพื่อบอกลักษณะนิสัยของตัวละครในเรื่องได้
5. ยกเหตุผลสนับสนุนในการเลือกตัวละครจากเรื่องภายในกลุ่มของตนได้

เนื้อหา

ลักษณะนิสัยตัวละคร ได้แก่

1. พระเวสสันดร เป็นบุคคลที่มีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เลื่อมใสในการบริจาคทาน พอใจในการบำเพ็ญกุศล มีน้ำพระทัยหนักแน่นไม่หวั่นไหวในโทษจริต และโมหจริต มีความกตัญญูกตเวที ไม่ผูกพระทัยโกรธพระราชบิดาที่ให้เนรเทศพระองค์ มีความเฉลียวฉลาด และถือสัจย์มั่นคง
2. พระนางมัทรี เป็นบุคคลที่มีความจงรักภักดี อยู่ในโอวาทของพระราชสามี มีความเคารพยำเกรง และมีน้ำพระทัยผูกพันเสนาหาในสองพระกุมารเป็นอย่างยิ่ง
3. พระชालี เป็นบุคคลที่มีอหิชาศัยดี มีความรู้ช่างสังเกต มีสติปัญญาหลักแหลม รอบคอบ เชื่อถือเทพเจ้า และเชื่อฟังปฏิบัติตามโอวาทของพระราชบิดา
4. พระกัณหา มีลักษณะนิสัยคล้ายคลึงกับพระชालี คือมีสติปัญญาหลักแหลม เชื่อถือในเทพเจ้า และเชื่อฟังปฏิบัติตามโอวาทของพระราชบิดา
5. ชูชก เป็นบุคคลที่มีความขยันขันแข็งและฉลาดในการขอ มีความโลภมาก มีความรอบคอบ เต็มไปด้วยเล่ห์กล เกียจคร้าน มีความทารุณโหดร้าย และมีเล่ห์เหลี่ยมในการพุดหลอกลวง

กิจกรรมการสอน

1. ครูยกข้อความจากหนังสือเรียนในเรื่องมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์กุมาร ที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะนิสัยของพระเวสสันดรมาหนึ่งข้อความ แล้วให้นักเรียนช่วยกันพิจารณา ลักษณะนิสัยของพระเวสสันดรจากข้อความตอนนั้น
2. ครูเขียนชื่อตัวละครที่สำคัญจากเรื่องบนกระดาน เพื่อให้นักเรียนได้พิจารณา ลักษณะนิสัยของตัวละคร
3. ครูซักถามนักเรียนโดยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์อย่างมีเหตุผล ต่อลักษณะนิสัยของตัวละครในเรื่อง
4. ครูเขียนสรุปลักษณะนิสัยของตัวละครจากที่นักเรียนวิจารณ์แสดงความคิดเห็นบนกระดาน
5. ครูให้นักเรียนยกข้อความในเรื่อง เพื่อสนับสนุนการวิจารณ์ลักษณะของตัวละคร พร้อมทั้งยกข้อความที่แสดงคุณธรรมทางด้านต่าง ๆ ของตัวละคร
6. ครูให้นักเรียนดูลักษณะนิสัยของตัวละครที่บันทึกไว้บนกระดาน แล้วให้นักเรียนสังเกตเพื่อเปรียบเทียบว่าลักษณะนิสัยของตัวละครแต่ละคนแตกต่างกัน หรือเหมือนกันในลักษณะใดบ้าง
7. ครูสรุปและเสนอแนะประเด็นสำคัญเพิ่มเติมในรายละเอียดบางลักษณะ
8. ครูให้นักเรียนเลือกว่าถ้านักเรียนจะเป็นตัวละครในเรื่องนี้ นักเรียนจะเลือกเป็นตัวละครใด เมื่อนักเรียนเลือกได้แล้วครูให้นักเรียนที่เลือกเป็นตัวละครตัวเดียวกันรวมกลุ่มกัน ดังนี้
 - กลุ่ม 1 นักเรียนที่เลือกเป็นพระเวสสันดร
 - กลุ่ม 2 นักเรียนที่เลือกเป็นพระนางมัทรี
 - กลุ่ม 3 นักเรียนที่เลือกเป็นชาลี
 - กลุ่ม 4 นักเรียนที่เลือกเป็นกัณหา
 - กลุ่ม 5 นักเรียนที่เลือกเป็นชูชก
 เมื่อนักเรียนรวมกลุ่มกันแล้ว ครูให้สมาชิกในกลุ่มของตนแสดงความคิดเห็นว่าเหตุใดจึงเลือกเป็นตัวละครนั้น โดยยกข้อความในเรื่องประกอบเหตุผลของกลุ่ม

9. ครูให้ตัวแทนของแต่ละกลุ่มออกมาแสดงความคิดเห็น และรายงานหน้าชั้น
10. ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุปลักษณะนิสัยที่เด่น ๆ ของตัวละครในเรื่องอีกครั้ง หนึ่ง แล้วบันทึกลงสมุด

สื่อการสอน

1. แถบข้อความที่แสดงลักษณะนิสัยของตัวละคร
2. บัตรคำสั่งทำงานกลุ่ม

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจในการตอบข้อซักถาม
2. สังเกตความร่วมมือภายในกลุ่ม
3. ประเมินจากเหตุผล หรือข้อความที่ยกมาสนับสนุนความคิด
4. สังเกตความร่วมมือภายในกลุ่ม
5. การรายงานผลการทำงานกลุ่มหน้าชั้น

แผนการสอน
(กลุ่มทดลอง)

เรื่อง มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์กุมาร

เวลา 2 คาบ

การสอนโดยใช้บทบาทสมมติ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เพื่อให้นักเรียนสามารถ

1. ยกตัวอย่างข้อความที่บอกรสแห่งวรรณคดีประเภทต่าง ๆ ได้
2. อธิบายความหมายของถ้อยคำสำนวนตามที่กำหนดให้ได้
3. ยกตัวอย่างข้อความที่มีสำนวนเปรียบเทียบได้
4. ยกตัวอย่างการใช้คำที่มีวรรณศิลป์เด่น สร้างความรู้สึกสะเทือนอารมณ์ได้
5. แสดงบทบาทสมมติเพื่อสื่อความหมายของถ้อยคำสำนวนจากเรื่องได้
6. บอกข้อคิดสำคัญที่ได้จากการแสดงบทบาทสมมติได้
7. บอกคุณค่าและข้อคิดที่ได้จากเรื่องมหาเวสสันดรชาดกได้

เนื้อหา

1. รสแห่งวรรณคดี ได้แก่

- 1.1 เสาวرنี หมายถึง รสของการใช้ถ้อยคำ ชมโฉม ชมธรรมชาติ สรรเสริญพระเกียรติคุณ จะเป็นการชมเปรียบเทียบหรือการชมตรง ๆ ก็ได้
- 1.2 นารีปราโมทย์ หมายถึง รสของการใช้ถ้อยคำในการเกี่ยวพาราสี หรือความรักทุกรูปแบบ เช่น แม่รักลูก ลูกรักแม่ ช้ำรักเจ้า บ่าวรักนาย เป็นต้น
- 1.3 พิโรธวาที หมายถึง รสของการใช้ถ้อยคำแสดงความโกรธ ความไม่พอใจ
- 1.4 สัลปังคพิสัย หมายถึง รสที่ใช้ถ้อยคำแสดงความเศร้าโศกเสียใจ เกิดความสงสารเห็นอกเห็นใจ คร่ำครวญพรรณนาก้วยความหม่นหมองในใจ หรือความคิดถึง

2. สำนวนเปรียบเทียบ ได้แก่

- 2.1 สำนวนอุปมา เป็นการเปรียบเทียบที่มักมีคำว่า ประคุด คูด ค้าง อุปมา เหมือน ปาน ประหนึ่ง เสมือนหนึ่ง

2.2 ส่วนวนอุปลักษณ์ เป็นการเปรียบเทียบโดยการใช้ถ้อยคำในความหมาย
เปรียบเทียบ โดยไม่มีคำแสดงความเปรียบเทียบ

2.3 ส่วนวนอธิพจน์ เป็นการเปรียบเทียบจนเกินความจริง เป็นสิ่งที่เป็นไปได้
ไม่ได้

3. คุณค่าของมหาเวสสันดรชาดก

3.1 คุณค่าทางวรรณคดี

3.2 คุณค่าทางศาสนา

กิจกรรมการสอน

1. ครูเขียนข้อความบนกระดาน 4 ข้อความ ที่แสดงถึงรสแห่งวรรณคดีทั้ง 4 ประเภท
เพื่อให้นักเรียนได้สังเกตคำว่าข้อความแต่ละข้อความนั้นบรรยายหรืออธิบายถึงสิ่งใด

2. ครูชี้ให้นักเรียนเห็นว่าข้อความแต่ละข้อความที่ยกมานั้นสามารถแบ่งเป็นรสแห่ง
วรรณคดีประเภทใดได้บ้าง แล้วครูให้นักเรียนลองยกตัวอย่างเพิ่มเติม

3. ครูให้นักเรียนสังเกตว่าข้อความที่ยกตัวอย่างมานั้น มีการใช้ถ้อยคำส่วน
อย่างไร โดยให้นักเรียนสังเกตและพิจารณาจากการเลือกใช้ถ้อยคำของผู้ประพันธ์ที่
แสดงถึงความรู้สึก แสดงความเปรียบเทียบ หรือแสดงความหมายว่าชัดเจนเพียงใด
และมีการเลือกใช้คำอย่างไร

4. ครูอธิบายว่าส่วนวนการเปรียบเทียบนั้นมีอะไรบ้าง แต่ละประเภทยังเป็น
อย่างไร พร้อมทั้งให้นักเรียนยกตัวอย่างประกอบส่วนวนเปรียบเทียบแต่ละประเภทจาก
เนื้อเรื่องที่เรียน

5. ครูให้นักเรียนตีความหมายจากส่วนวนเปรียบเทียบในหนังสือเรียน ว่ามีความ
หมายอย่างไร

6. ครูให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเป็น 3 กลุ่ม โดยให้แต่ละกลุ่มแสดงบทบาทสมมุติเพื่อแสดง
ความหมายของส่วนวนต่อไปนี้คือ "ข้า ๆ ไค้พราสง เล่มงาม" "ซักแม่น้ำทั้งห้า"
และ "ตีปลาหน้าไซ" โดยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มผูกเรื่องราวขึ้นเพื่ออธิบายความหมาย
ของส่วนวนดังกล่าว

7. หลังจากที่แต่ละกลุ่มแสดงบทบาทสมมุติเสร็จแล้ว ครูซักถามนักเรียนเพื่อให้
นักเรียนเชื่อมโยงเหตุการณ์ที่แสดงบทบาทสมมุติว่า เข้ากับส่วนวนใดได้บ้าง

8. ครูซักถามนักเรียนถึงข้อคิดสำคัญที่ได้จากการแสดงบทบาทสมมุติ
9. ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุปคุณค่าและข้อคิดที่ได้จากเรื่องมหาเวสสันดรชาดก
แล้วบันทึกลงสมุด

สื่อการสอน

1. แถบประโยคข้อความ
2. บัตรแสดงบทบาทสมมุติ

การประเมินผล

1. สังเกตความสนใจในการเรียน และการตอบข้อซักถาม
2. การแสดงความคิดเห็นของนักเรียน
3. ความร่วมมือภายในกลุ่ม
4. การตีความหมายจากการแสดงบทบาทสมมุติ

แผนการสอน
(กลุ่มควบคุม)

เรื่อง มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์กุมาร

เวลา 2 คาบ

การสอนโดยการแบ่งกลุ่มทำงาน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

เพื่อให้นักเรียนสามารถ

1. ยกตัวอย่างข้อความที่บอกรสแห่งวรรณคดีประเภทต่าง ๆ ได้
2. อธิบายความหมายของถ้อยคำสำนวนตามที่กำหนดให้ได้
3. ยกตัวอย่างข้อความที่มีสำนวนเปรียบเทียบได้
4. ยกตัวอย่างการใช้คำที่มีอรรถรสที่เด่น สร้างความรู้สึกสะเทือนอารมณ์ได้
5. แสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลภายในกลุ่มเพื่ออธิบายความหมายของถ้อยคำสำนวนจากเรื่องได้
6. รายงานผลจากการทำงานกลุ่มได้
7. บอกคุณค่าและข้อคิดที่ได้จากเรื่องมหาเวสสันดรชาดกได้

เนื้อหา

1. รสแห่งวรรณคดี ได้แก่

1.1 เสาวรส หมายถึง รสของการใช้ถ้อยคำ ชมโฉม ชมธรรมชาติ สรรเสริญพระเกียรติคุณ จะเป็นการชมเปรียบเทียบหรือการชมตรง ๆ ก็ได้

1.2 นารีปราโมทย์ หมายถึง รสของการใช้ถ้อยคำในการกี่ยวพาราตี หรือความรักทุกรูปแบบ เช่น แม่รักลูก ลูกรักแม่ ช่างรักเจ้า บ่าวรักนาย เป็นต้น

1.3 พิโรฆาหัง หมายถึง รสของการใช้ถ้อยคำแสดงความโกรธ ความไม่พอใจ

1.4 สัลปังคพิสัย หมายถึง รสที่ใช้ถ้อยคำแสดงความเศร้าโศกเสียใจ เกิดความสงสารเห็นอกเห็นใจ คร่ำครวญพรรณนาคำยความหม่นหมองในใจ หรือความคิดถึง

2. ส่วนวนเปรียบเทียบ ใต้แก่

2.1 ส่วนวนอุปมา เป็นการเปรียบเทียบที่มักมีคำว่า ประคุด คูด คั่ง อุปมา เหมือน ปานประหนึ่ง เสมือนหนึ่ง

2.2 ส่วนวนอุปลักษณะ เป็นการเปรียบเทียบโดยการใช้อ้อยคำในความหมาย เปรียบเทียบ โดยไม่มีคำแสดงความเปรียบเทียบ

2.3 ส่วนวนอธิพจน์ เป็นการเปรียบเทียบจนเกินความจริง เป็นสิ่งที่เป็นไปได้

3. คุณค่าของมหาเวสสันดรชาดก

3.1 คุณค่าทางวรรณคดี

3.2 คุณค่าทางศาสนา

กิจกรรมการสอน

1. ครูเขียนข้อความบนกระดาน 4 ข้อความ ที่แสดงถึงรสแห่งวรรณคดีทั้ง 4 ประเภท เพื่อให้ให้นักเรียนได้สังเกตคำว่าข้อความแต่ละข้อความนั้นบรรยายหรืออธิบายถึงสิ่งใด

2. ครูชี้ให้นักเรียนเห็นว่าข้อความแต่ละข้อความที่ยกมานั้นสามารถแบ่งเป็นรสแห่งวรรณคดีประเภทใดได้บ้าง แล้วครูให้นักเรียนยกตัวอย่างเพิ่มเติม

3. ครูให้นักเรียนสังเกตว่าข้อความที่ยกตัวอย่างมานั้น มีการใช้อ้อยคำส่วนวนอย่างไร โดยให้นักเรียนสังเกตและพิจารณาจากการเลือกใช้อ้อยคำของผู้ประพันธ์ที่แสดงถึงความรู้สึก แสดงความเปรียบเทียบ หรือแสดงความหมายว่าชัดเจนเพียงใด และมีการเลือกใช้อ้อยคำอย่างไร

4. ครูอธิบายว่าส่วนวนการเปรียบเทียบนั้นมีอะไรบ้าง แต่ละประเภทนั้นเป็นอย่างไร พร้อมทั้งให้นักเรียนยกตัวอย่างประกอบส่วนวนเปรียบเทียบแต่ละประเภทจากเนื้อเรื่องที่เรียน

5. ครูให้นักเรียนตีความหมายจากส่วนวนเปรียบเทียบในหนังสือเรียน ว่ามีความหมายอย่างไร

6. ครูแบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละประมาณ 5-6 คน โดยมอบหมายให้ทำกิจกรรมกลุ่มดังนี้

กลุ่ม 1 ยกตัวอย่างข้อความที่มีสำนวนเปรียบเทียบจากเนื้อเรื่องมาอย่างน้อย 5 ข้อความ

กลุ่ม 2 อธิบายความหมายของสำนวน "ซ่า ๆ ไค้พร้าวสองเล่มงาม" จากเนื้อเรื่อง และยกตัวอย่างประกอบ

กลุ่ม 3 อธิบายความหมายของสำนวน "ซึกแม่น้ำทั้งห้า" จากเนื้อเรื่องและยกตัวอย่างประกอบ

กลุ่ม 4 อธิบายความหมายของสำนวน "ตีปลาหน้าไซ" จากเนื้อเรื่องและยกตัวอย่างประกอบ

กลุ่ม 5 ยกตัวอย่างข้อความที่ทำให้เกิดความสะเทือนอารมณ์จากเรื่องอย่างน้อย 4 ตอน และชี้ให้เห็นว่าทำให้สะเทือนอารมณ์ในด้านใด

7. ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงานผลการทำงานหน้าชั้น
8. ครูให้นักเรียนกลุ่มอื่นวิจารณ์ และให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับผลการทำงานกลุ่ม
9. ครูเสนอแนะประเด็นสำคัญเพิ่มเติมจากสิ่งที่นักเรียนยังมิได้กล่าวถึง
10. ครูให้นักเรียนช่วยกันสรุปคุณค่าและข้อคิดที่ได้จากเรื่องมหาเวสสันดรชาดก

แล้วบันทึกกลงสมุด

สื่อการสอน

1. แถบประโยคข้อความ
2. บัตรคำสั่งทำงานกลุ่ม

การประเมินผล

1. สังเกตจากความสนใจในการแสดงความคิดเห็น
2. การตอบข้อซักถามของนักเรียน
3. สังเกตความร่วมมือภายในกลุ่ม
4. การรายงานผลหน้าชั้น

แบบทดสอบ ชุดที่ 1

ท 504 ภาษาไทย ชุดวรรณวิจักขณ์

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบนี้มีทั้งหมด 7 หน้า (30 ข้อ)
2. เป็นแบบทดสอบ บทร้อยกรอง เรื่อง ควรแก่สรรเสริญกราวคือชาวนา, น้ำตา, ชโย สยาม, ณ ยามสายัณห์ และพระจันทร์กระจ่าง
3. เวลาในการทำแบบทดสอบ 30 นาที
4. ให้เลือกคำตอบที่ถูกต้องหรือเหมาะสมที่สุดเพียงคำตอบเดียว โดยกากบาทลงในช่องตัวอักษรข้อที่เลือกลงในกระดาษคำตอบ
ตัวอย่าง ถ้าตัวเลือก ข เป็นคำตอบที่ถูกต้องให้ทำดังนี้

ข้อ	ก	ข	ค	ง
0.		×		

ถ้าต้องการเปลี่ยนตัวเลือกใหม่ ให้ขีดเส้นขนานตัวเลือกเดิม และกากบาท
ในช่องตัวอักษรข้อที่เลือกใหม่

ตัวอย่าง ถ้าต้องการเปลี่ยนตัวเลือกใหม่เป็นตัวเลือก ค ให้ทำดังนี้

ข้อ	ก	ข	ค	ง
0.		×	×	

จุดประสงค์ที่ 1 บอกความมุ่งหมายในการแต่งของผู้ประพันธ์ได้

1. บทประพันธ์เรื่อง "ควรแก่สรรเสริญกราวคือชวานา" นี้ ผู้ประพันธ์ต้องการเน้นถึงสิ่งใด
 - ก. วิธีการปลุกข้าว
 - ข. ความสวยงามของนาข้าว
 - ค. ความสำคัญของชวานาไทย
 - ง. ความสามัคคีร่วมใจของคนไทย
2. บทประพันธ์เรื่อง "น้ำตา" ผู้ประพันธ์มีจุดมุ่งหมายในการแต่งอย่างไร
 - ก. แสดงความรู้สึกของกวี
 - ข. แสดงสภาพชีวิตของมนุษย์
 - ค. แสดงข้อคิดเกี่ยวกับเรื่องน้ำตา
 - ง. แสดงความรู้เกี่ยวกับเรื่องน้ำตา
3. ผู้ประพันธ์เรื่อง "ณ ยามสายัณห์" มีความมุ่งหมายในการแต่งอย่างไร
 - ก. ต้องการยกย่องชวานา
 - ข. ต้องการเลียนเสียงธรรมชาติ
 - ค. ต้องการรักษาประเพณีไทยสมัยก่อนเก่าไว้
 - ง. ต้องการแสดงฝีมือในการแต่งฉันทให้ปรากฏ

จุดประสงค์ที่ 2 สรุปสาระสำคัญจากบทร้อยกรองที่เรียนได้

4. จากบทประพันธ์เรื่อง "ควรแก่สรรเสริญกราวคือชวานา" เหตุใดเราจึงควรยกย่องชวานา
 - ก. เพราะชวานาเป็นผู้มีศิลปะ
 - ข. เพราะชวานาเป็นผู้ผลิตอาหาร
 - ค. เพราะชวานาเป็นผู้มีความอดทน
 - ง. เพราะชวานาเป็นผู้มีความสามัคคี

5. ที่กล่าวว่า "ควรยกให้เกษกรินเป็นศิลปิน" เพราะเหตุใด
- ก. ชื่นใจชมรมณีย์สี่เขียวใบ ค้นแน่นในหนึ่งแปลงแพ่งพิงคา
 ข. เพราะคุณแถวแนวข้าวกว้างยาวเย็น ช่างงามเพลินพันป้ายระบายสี
 ค. ในพรรษานาคอุดมสมบูรณ์ ควรแก่สรรเสริญกราวคือชวานา
 ง. แยกปลูกปลงลงในนาไพศาล ลูกเหลนหลานมิตรช่วยอวยแรงใหญ่
6. จากเรื่อง "น้ำตา" คนเราจะร้องไห้เมื่อใด
- ก. เมื่อเกิด
 ข. เมื่อแต่งงาน
 ค. เมื่อมีความทุกข์
 ง. ทุกข้อดังกล่าว
7. ข้อใดสามารถสรุปสาระสำคัญของคำประพันธ์ได้ชัดเจนนที่สุด
- ก. เสราสุขทุกข้วยมรณ์ รื่นเรใจใจน้ำตา
 ข. คู่ทุกข์คู่ชีวา เห็นใจฉฉฉฉฉฉ
 ค. น้ำตาเปรียบเหมือนเพื่อน คอยคักเคื่อนอนุสรณ์
 ง. น้ำตาเปรียบเหมือนเพื่อน คอยคักเคื่อนกระศุนใจ
8. ความความคิดของผู้ประพันธ์ในเรื่อง "ชโย สยาม" นั้น "ประเทศจะงามสยามจะยง" ได้เพราะเหตุใด
- ก. มีรัฐบาลที่เข้มแข็ง
 ข. มีพระเจ้าแผ่นดินคินคิ
 ค. มีเยาชนที่มีความรู้ดี
 ง. มีประชาชนที่แข็งแรง
9. จาก "เปษณาทัศน์" ผู้ประพันธ์บรรยายว่าเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นในเวลาใด
- ก. เวลาเช้าในฤดูฝน บรรยากาศเต็มไปด้วยความสนุกสนาน
 ข. เวลาเช้าในฤดูร้อน บรรยากาศเต็มไปด้วยความสนุกสนาน
 ค. เวลาเย็นในฤดูหนาว บรรยากาศเต็มไปด้วยความสนุกสนาน
 ง. เวลาเย็นในฤดูหนาว บรรยากาศเต็มไปด้วยความวิบเร่งชุลมุนวุ่นวาย

10. "มูทิงคนาถันท์" ผู้ประพันธ์โคลงแรงกลใจจากที่ใด
- จากวงมโหรีในโรงละครแห่งชาติ
 - จากจินตนาการส่วนตัวของผู้ประพันธ์เอง
 - จากเสียงครกกระเดื่องตำข้าวในชนบทแห่งหนึ่ง
 - จากเสียงตะโพนของวงรำไท่นที่ไค้ฟังจากหมู่บ้านแห่งหนึ่งในจังหวัดลพบุรี
11. ผู้ประพันธ์บทร้อยกรอง "พระจันทร์กระจ่าง" ต้องการเสนอสารให้แก่ผู้รับในแง่ใด
- ความสนุกสนานในวงรำไท่น
 - ความไพเราะของคนศรีไทย
 - ความมีชีวิตที่สุขสงบของชนบท
 - ความมีคุณค่าของการละเล่นไทย
12. บทร้อยกรองใดที่มีส่วนคล้ายคลึงกันทั้งในค่านการกล่าวถึงชีวิตของชาวชนบท และในก้านความบันเทิงใจของผู้ประพันธ์อันเนื่องมาจากเสียงดนตรี
- พระจันทร์กระจ่าง และชโยสยาม
 - ณ ยามสายัณท์ และพระจันทร์กระจ่าง
 - ชโยสยาม และควรรแก่สรรเสริญกราวคือชาวนา
 - ณ ยามสายัณท์ และควรรแก่สรรเสริญกราวคือชาวนา

จุดประสงค์ที่ 3 บอกความหมายของคำศัพท์ยากใ้ถูกต้อง

13. ในเรื่อง "ควรรแก่สรรเสริญกราวคือชาวนา" การใช้คำว่า "กราว" คู่กับคำว่า "สรรเสริญ" เนะให้นึกถึงเสียงอะไร
- เสียงชโยแสดงถึงความชื่นชมยินดี
 - เสียงโห่ร้องของคนจำนวนมาก ๆ
 - เสียงปรบมือของคนจำนวนมาก ๆ
 - เสียงฝัดข้าวเมื่อชาวนาเก็บเกี่ยวแล้ว

14. คำว่า "กล้า" ที่ขีดเส้นใต้ในข้อใด หมายถึงต้นข้าวที่นำไปปักดำ
- กล้าแตกจากกล้าพายุกล้าต้น
 - กล้าแตกจากกล้าพายุกล้าต้น
 - กล้าคานทนร้อนลมระคมกล้า
 - ครันกล้าแข็งแปลงยักยั้งอัครา
15. "ชโยสยาม ฅ ยามจะรุ่ง" คำที่ขีดเส้นใต้หมายความว่าอย่างไร
- ยามรุ่งอรุณ
 - ยามเริ่มคั้งใหม่
 - ยามมีเค็ควัยรุ่งนมาก
 - ยามกำลังจะรุ่ง เรื่องมาก
16. "สยามะรัฐอุบัติเพราะบุญ" คำที่ขีดเส้นใต้มีความหมายตรงกับใ้ใ้มากที่สุด
- ประเทศไทย
 - พระสยามเทวาริราช
 - รัฐบาลประเทศสยาม
 - ขอบเขตที่เจริญของไทย
17. "ครุฑจะโตจะเคิบลิกษา" คำที่ขีดเส้นใต้หมายความว่าอย่างไร
- เขาวชนมีความรูกว่างไกล
 - เขาวชนจะเป็นผู้ใหญ่ที่มีความรู้ดี
 - เด็กจะเคิบโตขึ้นได้เพราะการศึกษา
 - เขาวชนจะเป็นผู้ใหญ่หลังจากได้บวชเรียน
18. "ระริกแคนรับสลับเสียงใส" คำที่ขีดเส้นใต้หมายถึงข้อใด
- เสียงแคน
 - เสียงเพลง
 - เสียงผู้หญิง
 - เสียงกระเคื่องคำข้าว

19. ชื่อ "เปษณาพจน์ท์" หมายความว่าอย่างไร
- ฉันทที่คิดประกิจฐขึ้นโดย สุภร ผลชีวิติน
 - ฉันทที่มีลีลาเลียนแบบจากเสียงธรรมชาติ
 - ฉันทที่มีลีลาสนุกสนานประคองเสียงกระทบของครกกระเบื้อง
 - ฉันทที่มีลีลางามองอาจประคองความกระหิมก้องของเสียงตะโพน

จุดประสงค์ที่ 4 บอกลักษณะหรือข้อบังคับของคำประพันธ์ที่อ่านได้

20. ข้อความว่า "สยามครุฑจะเร็ว จริฎ" เขียนเป็นครุฑได้อย่างไร
- ๑ - ๑ - ๑ - ๑ - ๑ - ๑
 - ๑ - ๑ - ๑ - ๑ - ๑ - ๑
 - ๑ - ๑ - ๑ - ๑ - ๑ - ๑
 - ๑ - ๑ - ๑ - ๑ - ๑ - ๑
21. คำประพันธ์ข้อใดมีคำครุฑเหมือนกับ "ก็คงมีเค้าจะเนานานถ้ำ"
- สรีระเพลิงละเหี่ยหาย
 - บุรุษสตรีก็เกวียกราว
 - เคาะฆ้องและถับสลับนา
 - ประเพณีไทยสมัยก่อนเก่า
22. คำประพันธ์ในข้อใดมีสัมผัสอักษรมากที่สุด
ก. บุรุษระวิกขยิกค้อน	นรีร่าร้อนระเริงร่า
ข. คณาเนื่อนวลก็กรวญคลอขับ	ระวิกแคนรับสลับเสียงใส
ค. กล้าแคจจากลาพายุกกล้าคั่น	กล้าคานทนร้อนลมระคมกล้า
ง. ณ ยามสายฉัดตะวันยิ่งย่อย	แน่ะเริ่งเท่าหน้อยทะยอยเหยียบหนา

จุดประสงค์ที่ 5 บอกข้อคิดหรือประเด็นสำคัญที่ได้จากบทร้อยกรองที่เรียนได้

23. ข้อใดคือข้อคิดจากบทร้อยกรองเรื่อง "พระจันทร์กระจ่าง"
- ความรู้คือประทีป
 - ความรู้เปรียบเสมือนแสงสว่าง
 - ธรรมชาติยามค่ำคืนทำให้มีความสุข
 - ความสนุกสนานจะฉอนคลายความเคร่งเครียด

24. จากบทประพันธ์เรื่อง "ชโย สยาม" สิ่งที่จะช่วยให้สยามมีความเจริญมั่นคงได้คือ
ที่สุดคือข้อใด
- เยาชนไม่ล้มชาติไทย
 - เยาชนมีความขยันหมั่นเพียร
 - เยาชนมีความรู้ที่เชี่ยวชาญในวิชาต่าง ๆ
 - เยาชนมีความสำนึกถึงพระคุณของราชวงศ์

จุดประสงค์ที่ 6 แสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์อย่างมีเหตุผลต่อบทร้อยกรองที่อ่านได้

25. "กล้าแค้นกล้าพ่ายกล้าตน กล้าต้านทนร้อนลมระคมกล้า
ครั้นกล้าแข็งแปลงยกยั้งอัศรา ชวานามาดอนท่ากล้าก้าวไป"
อรรถรสที่เด่นของบทร้อยกรองข้างต้นนี้คือข้อใด
- การเล่นคำ
 - อุปมาโวหาร
 - การเล่นสัมผัสอักษร
 - กระบวนการพรรณนาให้เห็นภาพพจน์
26. การใช้ภาษาของผู้ประพันธ์ในข้อใดที่แสดงถึงการร้องไห้มากกว่าข้ออื่น
- น้ำตาหลังถึงนัยน์ตา
 - น้ำตาปริ่เพราะปริกา
 - น้ำตาปริ่ประปรางทอง
 - น้ำตาไหลเพราะอิมบุญ
27. คำประพันธ์ข้อใดที่เด่นในค่านววรรณศิลป์มากที่สุด
ก. ยามเกิดเกิดปริกา	เกิดน้ำตาตื่นตันใจ
ข. ยามตายใจสร้อยเสร์รา	น้ำตาเคล้าเสร์ราหทัย
ค. หยากเี่ยมเป็นหยากเี่ยม	อาบสองแก้มแกมยินดี
ง. ยามบวชบ่มบุญไป	น้ำตาไหลเพราะอิมบุญ

28. ข้อใดผู้ประพันธ์สามารถใช้ถ้อยคำให้เห็นภาพและนึกถึงเสียงได้มากที่สุด
- ก. ปี่โชนปี่โชนปี่โชนปี่โชน บุษยสิโณนสะเอวไหว
- ข. บุษยสตรีก็เกรียวกราว สนุก ณ คราวรำไทไทย
- ค. เคาะของและกรับสลับนา- ทะแคน ณ คราเสนอเพลง
- ง. โจ๊ะทังโจ๊ะทังตะคิงเพ่ง ระบอบประเลงตะโพนบรรพ์
29. ข้อใดไม่มีคำหรือข้อความที่ใช้ในเชิงเปรียบเทียบ
- ก. น้ำตาเปรียบเหมือนเพื่อน คอยตักเตือนกระตุ้นใจ
- ข. คณาเนื่อนวลก็ครวญคลอซบ ระริกแค้นรับสลับเสียงใส
- ค. สรุปลแล้วแก้วธัญพิชพันฐนี้ คุณภาพมีศรีปานอาหารสวรรค์
- ง. ชื่นใจชมรมณีย์สี่เขียวใบ คั่นแน่นในหนึ่งแปลงแพ่งพิงคา
30. ข้อใดมีความคิดเห็นในแง่วรรณศิลป์มากที่สุด
- ก. ชโยสยาม ณ ยามจะรุ่ง สยามครุฑจะเร็วเจริญ
- ข. ครุฑสยามมีคร้ามอุสาห์ หทัยจะหาวิชาประสงค์
- ค. กุมาระไทยโฉนจะหลง จะลิมพระองค์ทรงสกุล
- ง. ประเทศจะงามสยามจะยง จะมันจะคงเพราะเหตุวิชา

เฉลยคำตอบ
เรื่อง บทรอยกรอง

1. ค	16. ก
2. ข	17. ข
3. ค	18. ค
4. ข	19. ค
5. ข	20. ก
6. ง	21. ง
7. ก	22. ก
8. ค	23. ง
9. ค	24. ค
10. ง	25. ก
11. ง	26. ก
12. ข	27. ค
13. ค	28. ก
14. ข	29. ง
15. ง	30. ง

แบบทดสอบ ชุดที่ 2

ท 504 ภาษาไทย ชุดวรรณวิจักขณ์

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบนี้มีทั้งหมด 8 หน้า (30 ข้อ)
 2. เป็นแบบทดสอบเรื่อง มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์กุมาร
 3. เวลาในการทำแบบทดสอบ 30 นาที
 4. ให้เลือกคำตอบที่ถูกต้องหรือเหมาะสมที่สุดเพียงคำตอบเดียว โดยกากบาทลงในช่องตัวอักษรข้อที่เลือกลงในกระดาษคำตอบ
- ตัวอย่าง ถ้าตัวเลือก ข เป็นคำตอบที่ถูกต้องให้ทำดังนี้

ข้อ	ก	ข	ค	ง
0.		×		

ถ้าต้องการเปลี่ยนตัวเลือกใหม่ ให้ขีดเส้นขนานตัวเลือกเดิม และกากบาทในช่องตัวอักษรข้อที่เลือกใหม่

ตัวอย่าง ถ้าต้องการเปลี่ยนตัวเลือกใหม่เป็นตัวเลือก ค ให้ทำดังนี้

ข้อ	ก	ข	ค	ง
0.		×	×	

จุดประสงค์ที่ 1 อธิบายความหมายของชาคกได้

1. คำว่า "ชาคก" มีความหมายตรงกับข้อใดมากที่สุด
 - ก. เรื่องราวที่เกี่ยวกับพระพุทธเจ้า
 - ข. เรื่องราวของพระพุทธเจ้าตอนทรงบำเพ็ญพระบารมี
 - ค. เรื่องราวของกษัตริย์ผู้ทรงทศพิธราชธรรมในสมัยโบราณ
 - ง. เรื่องราวของพระพุทธเจ้าในพระชาติก่อน ๆ จะตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า
2. "เป็นบทนำเรื่องของแต่ละกัณฑ์ แต่งเป็นภาษาบาลี สรุปลงไว้ว่าในกัณฑ์เบื้องต้นกล่าวถึงเรื่องอะไร" ข้อความข้างต้นนี้เป็นคำอธิบายข้อใด
 - ก. คาถา
 - ข. จุดนิยบท
 - ค. ปฐมวาทกัณฑ์
 - ง. บทประณามพจน์

จุดประสงค์ที่ 2 บอกประวัติความเป็นมาของมหาเวสสันดรชาคกได้

3. มูลเหตุของการตรัสเทศน์เรื่องมหาเวสสันดรชาคก คือเหตุในข้อใด
 - ก. เทศน์โปรดพระพุทธบิดา
 - ข. พระสงฆ์อาราธนาให้เทศน์
 - ค. ปราบภณโปกขรพระหิตให้เป็นสาเหตุ
 - ง. เพื่อแสดงอานิสงส์แห่งการบริจาคบุตรทานบารมี
4. เพราะเหตุใดจึงถือกันว่ามหาเวสสันดรชาคกเป็นชาคกที่สำคัญกว่าชาคกอื่น ๆ
 - ก. เป็นพระชาติที่สุดท้าย
 - ข. ผู้ฟังถือกันว่าได้อานิสงส์แรง
 - ค. มีเนื้อเรื่องยาวและแต่งได้ดีที่สุด
 - ง. เป็นพระชาติที่โคตรทรงบำเพ็ญบารมีสูงสุด

จุดประสงค์ที่ 3 บอกประเพณีการเทศน์มหาชาติได้

5. มหาชาติกลอนเทศน์มีทำนองการแต่งตรงกับข้อใด
 - ก. ยกคาถาบาลีคัมภีร์บทหนึ่ง แล้วแปลขยายความเป็นภาษาไทยสั้น ๆ โดยใช้กาพย์
 - ข. ยกคาถาบาลีคัมภีร์บทหนึ่ง แล้วแปลขยายความเป็นภาษาไทยสั้น ๆ โดยใช้ร่ายยาว
 - ค. ยกคาถาบาลีคัมภีร์บทหนึ่ง แล้วแปลขยายความเป็นภาษาไทยสั้น ๆ โดยใช้กลอนเป็นส่วนใหญ่
 - ง. ยกคาถาบาลีคัมภีร์บทหนึ่ง แล้วแปลเป็นภาษาไทยวรรคหนึ่งสลับกันไปโดยใช้ร่ายเป็นส่วนใหญ่
6. ความปกติการจักประเพณีการเทศน์มหาชาติจะมีขึ้นเมื่อใด
 - ก. ทุกวันขึ้น 15 ค่ำ
 - ข. วันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 11
 - ค. ระหว่างเดือน 11 กับเดือน 12
 - ง. ระหว่างเดือน 12 กับเดือนอ้าย

จุดประสงค์ที่ 4 อธิบายความหมายของคำศัพท์ได้ถูกต้อง

7. "จนกระทั่งถึงภายในปัจจุสมุทวารวิภาค อันเป็นยอดยากยิ่งทานไม่ทอดยอ" คำที่ขีดเส้นใต้ หมายถึงข้อใด
 - ก. เงิน ทอง บุตร ภรรยา และชีวิต
 - ข. เงิน ทอง บุตรชาย บุตรหญิง และภรรยา
 - ค. เงินทอง บุตร ภรรยา เลือดเนื้อ และชีวิต
 - ง. บริวาร บุตร ภรรยา ทรัพย์สินสมบัติ และชีวิต
8. "เมื่อจะทอดขอสองคุรุณราชกุมาร เฒ่าก็พูดว่าน้อมด้วยคำขอ ชักเอาแม่น้ำทั้งห้าเข้ามาล่ออุปมาถวายเสียก่อน" คำว่า "แม่น้ำทั้งห้า" ที่กล่าวถึงคือข้อใด
 - ก. คงคา ยมนา สินธุ อีรวดี พรหมบุตร
 - ข. คงคา ยมนา อีรวดี เจ้าพระยา สินธุ
 - ค. คงคา ยมนา อีรวดี สรภุณี มหิมหาคาเรศ
 - ง. คงคา ยมนา อีรวดี สัตินคร มหิมหาคาเรศ

9. "บรรทุกสิ่งของลงต่าง ๆ ไว้ระวางทางวิกน้ำทำเป็นโงงโงง อับเฉากันโคลง
ประจุเรียบ" คำที่ขีดเส้นใต้หมายความว่าอย่างไร
- ส่วนหนึ่งของเรือสำเภา
 - สินค้าที่จะนำไปขายต่างประเทศ
 - ของหนักที่ถ่วงท้องเรือกันเรือโคลง
 - สิ่งของที่เหลือใช้จากการจำหน่ายสินค้า
10. "บุครทหารทาน" หมายถึงข้อใด
- ให้ทานลูกชายลูกหญิง
 - ให้ทานบุตรที่เป็นเด็กเล็ก ๆ
 - ให้ทานบุตรและนางสนมกำนัล
 - ให้ทานบุตรชายบุตรหญิงและภรรยา

จุดประสงค์ที่ 5 อธิบายความหมายของถ้อยคำสำนวนในเนื้อเรื่องได้ถูกต้อง

11. "อนึ่งเป็นคำโบราณท่านย่อมว่า ช้าช้าจะได้พร้าวสองเล่มงาม ค่วนได้ถ้วยสามผลาม
มักพลิกแพลง" หมายความว่าอย่างไร
- การทำงานยิ่งเร็วยิ่งดี
 - การทำอะไรช้า ๆ เป็นสิ่งดี
 - ถ้าทำช้าได้พร้าวสองเล่ม ถ้าเร็วได้สามเล่ม
 - การจะทำสิ่งใดไม่ควรรีบร้อนจนเกินไปอาจพลาดได้
12. "เสมือนหนึ่งพรานเบ็ดมาตีปลาที่หน้าไซ บรรคาปลาจะเข้าไปให้แตกฉาน" สำนวน
ว่า "ตีปลาหน้าไซ" หมายความว่าอย่างไร
- พูกจากถูกถากถาง
 - ทำร้ายเด็กต่อหน้าผู้ใหญ่
 - ฉวยโอกาสกอบโกยประโยชน์ที่ควรจะได้
 - ทำให้ผู้อื่นเสียประโยชน์ที่เขาควรจะได้ในขณะนั้น

13. "ว่าไม่ได้ไม่ได้พระพุทธเจ้าข้า ซึ่งโศครวายนั่นก็จะถ้ามวยว่าเสียทีลิมิเป็นการ
พุกหน้าเป็นหลัก ความกลัวไขพอกี" ข้อความที่ขีดเส้นใต้หมายความว่าอย่างไร
- กลัวมากไม่สามารถจะพุกอะไรถูก
 - พุกผิด ๆ ถูก ๆ เพราะความเกรงกลัว
 - พุกไม่สมเหตุสมผล เพราะกลัวจนลนลาน
 - ไม่เคยเข้าเฝ้าพระเจ้ากรุงสุโขทัย กลัวจนพุกไม่ถูก

จุดประสงค์ที่ 6 สรุปสาระสำคัญของเรื่องได้

14. เรื่องมหาเวสสันดรชาดก เน้นถึงการบำเพ็ญบารมีข้อใด
- ทาน
 - ขันติ
 - อุเบกขา
 - การออกบวช
15. "เจ้าไม่รู้หรือพระบิดารงค์บรจรักพระโพธิญาณ หวังจะยังสัตว์ให้ข้ามห้วง
 มหรรณพพหสงสารให้ถึงฟาก เป็นเยี่ยมอย่างยอกยากที่จะข้ามได้" ข้อความนี้
 พระเวสสันดรทรงแสดงพระประสงค์ใด
- จะทรงช่วยมนุษย์ให้เข้าถึงพระนิพพาน
 - จะทรงช่วยมนุษย์ให้ข้ามน้ำไปถึงฝั่งได้
 - จะทรงช่วยสัตว์ให้ออกจากป่าไปอยู่ในที่ที่สบายกว่าเดิม
 - จะทรงช่วยสัตว์โลกไม่ให้หลงเวียนว่ายตายเกิดในโอฆสงสาร
16. ในเรื่องมหาเวสสันดรชาดก นักเรียนมีความเห็นเกี่ยวกับการที่ชูชกไปขอสงกุมาร
 มาเป็นทาสอย่างไรบ้าง
- ชูชกเป็นคนเห็นแก่ได้
 - อาจเื่อมไม่รู้จักที่ค่าที่สูง
 - กลัวนางอมิตตคาจะไม่รัก
 - เป็นชะตากรรมของกัณหาชาติ

17. การบริจาทานของพระเวสสันดรใกล้เคียงกับลักษณะใดในปัจจุบันมากที่สุด
- คุณธรรมของชนชั้นผู้ปกครอง
 - การลดช่องว่างระหว่างชนชั้น
 - การวางแผนปกครองประชาชน
 - การสร้างบารมีเพื่อให้ประชาชนรัก
18. "กุมารากุมารีโคโรไนราศปราศจากพ่อตั้งแต่แม่ผู้เดียว ก็พอแลพอเหลือวชื่อว่าอยู่พร้อมทั้งบิดาและมารดา ทารกา ทารกผู้โคโรไนราศปราศจากแม่ตั้งแต่พ่อผู้เดียว ก็เปล่าเปลี่ยวไค้ชื่อว่าสูญสิ้นทั้งบิดาและมารดา" ข้อความนี้แสดงความรู้สึกของผู้พูดว่าเป็นอย่างไร
- ค่อว่า
 - เสียใจ
 - ปลงตก
 - น้อยใจ
19. "แม่กัถหาเอ๋ย แม่อย่าหลงละเลิงเล่นไปนัคนะแม่ แม่จงเสงี่ยม อย่าตะลิตะเลียมชะล่าไปให้ไกลที่ พ่อชาติเล่าก็อย่าเดินเลอละพระน้องให้เล่นเล่นแต่ลำพัง จงฟังคำแม่พ่ว่าสอนพ่ว่าสั่งทุกสิ่งอัน..." ข้อความนี้แสดงความรู้สึกอย่างไรของแม่
- อาลัยอาวรณ์
 - ความวิตกกังวล
 - หวากระแวงภัย
 - ห่วงหน้าห่วงหลัง
20. "ผิวกายคำเป็นมันหมึกมีคคังมหาเมฆ คุนนี่โกกเกกเง่งฉกาจ นุ่งผ้าอ้อมฝาคาคากาสาว์สีก กระจันพันเป็นเกลียวเหนียวเหน็บรัง ผืนหนึ่งคาคพุงนุ่งนังจั้งมั้งทะมัดทะแมง ทักคอกไม้แดงทั้งสองหูคสง่า..." ข้อความข้างต้นนี้เป็นลักษณะของใคร
- ชูชก
 - เจตบุตร
 - พระอัจจุตฤาณี
 - บุรุษใจร้ายในความฝันของพระนางมัทรี

21. "ครั้นเหยียบต้องไบไม้ไทวกริบ เจ้าขยิบตาให้แก่กัณฑ์หมอบ ครั้นเหยียบต้องไบไม้ไทวกรอบ เจ้าก็พากันหมอบอยู่เนิ่น" ข้อความข้างต้นนี้แสดงลักษณะในข้อใด
- ธรรมชาติของมนุษย์
 - ความตื่นเต้นในป่าใหญ่
 - ความหวาดระแวงรอบคอบหวาดเสียว
 - กิริยาอาการของเด็กน้อยที่หนีภัยกระเจิกกระเจิง

จุดประสงค์ที่ 7 วิเคราะห์ลักษณะนิสัยของตัวละครในเรื่องได้

22. "ลุงซีเจ้าชาคุดตาเจ้ามาแต่ทางไกล ดุงได้ไม้เท้าสิ่งใดหนักนักส่งมาเถิดหลานรัก จะช่วยรับไป" แสดงถึงลักษณะนิสัยของกัณฑ์-ชาลีอย่างไร
- ความไม่จองเวร
 - ความสุภาพต่อบุคคลอื่น
 - ความบริสุทธิ์ประจำเด็ก
 - ความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อต่อคนชรา
23. ชาลีทรงคล้ายกับพระเวสสันดรในข้อใดมากที่สุด
- อกทน
 - มีขันติ
 - รักสงบ
 - ไม่ขรณะ
24. ข้อใดที่แสดงถึงคุณสมบัติประการสำคัญที่สุดของชาลีว่าสมกับที่เป็นลูกของพระโพธิสัตว์
- เข้าถึงหลักธรรมะได้อย่างถูกต้อง
 - ยอมรับฐานะความเป็นอยู่ของตนเอง
 - เข้าใจในการบำเพ็ญศุทธทานบารมีของพ่อ
 - เข้าใจในความรักอันละเอียดอ่อนที่แม่มีต่อลูก

25. ข้อใดไม่ใช่ลักษณะนิสัยของชูชก
- มีความโลภมากมักได้ จิตใจโหดร้าย
 - มีความลุ่มหลงตกเป็นทาสของกามราคะ
 - เกียจคร้านไม่ประกอบอาชีพเป็นหลักฐาน
 - เสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อสังคมส่วนรวม

จุดประสงค์ที่ ๒ บอกข้อคิดและคุณค่าที่ได้จากเรื่องใด

26. เรื่องมหาเวสสันดรชาดกให้ข้อคิดที่ดีที่สุดในเรื่องใด
- ไม่ค่อยมีใครเห็นใจผู้เสียสละ
 - ควรเสียสละ เมื่อแน่ใจว่าจะได้ผลตอบแทน
 - ความเห็นแก่ตนโดยเฉพาะไม่ให้คุณแก่ผู้อื่นยิ่งย็น
 - บุคคลที่ชวนช่วยแสงประโยชน์ตนได้รับโทษเสมอ
27. ข้อใดคือคุณค่าที่สำคัญที่สุดของมหาเวสสันดรชาดก
- สร้างศรัทธาแก่พุทธศาสนิกชน
 - สำนวนโวหารลึกซึ้ง ไพเราะหาที่ติมิได้
 - เป็นวรรณคดีเก่าแก่อันถือเป็นมรดกของชาติ
 - แสดงคุณธรรมคือความเสียสละเพื่อส่วนรวม
28. การบริจาคนมบุตรทหารทานของพระเวสสันดรนั้นให้แง่คิดเกี่ยวกับเรื่องใด
- ผู้ให้ยอมเป็นที่รัก
 - เมตตายอมจำนโลภ
 - ผู้ใหญ่ควรช่วยเหลือผู้น้อย
 - เสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม
29. เรื่องมหาเวสสันดรชาดกเน้นความคึกสำคัญในเรื่องใด
- การเอาชนะใจตนเอง
 - การเสียสละเพื่อส่วนรวม
 - ความมีเมตตาต่อมนุษยชาติ
 - ความพากเพียรพยายามเพื่อความสำเร็จ

30. ข้อใดสรุปลักษณะของมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์กุมาร ได้ดีที่สุด
- ก. แสดงหลักธรรม
 - ข. คำเนิ่นเรื่องรวดเร็วเห็นภาพ
 - ค. อุปมาอุปไมยมากทำให้เกิดอรรถรส
 - ง. ใช้คำไพเราะเร้าอารมณ์สะเทือนใจ

เฉลยคำตอบ
เรื่อง เวศสันดรชาดก กัณฑ์กุมาร

1. ง	16. ข
2. ข	17. ข
3. ค	18. ง
4. ง	19. ง
5. ข	20. ง
6. ง	21. ค
7. ค	22. ง
8. ค	23. ข
9. ค	24. ค
10. ง	25. ง
11. ง	26. ค
12. ง	27. ง
13. ค	28. ง
14. ก	29. ง
15. ง	30. ง

ตารางที่ 1 คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างประชากรห้องเรียนที่ 1 (กลุ่มทดลอง)

x	x^2	f	fx	fx^2
83	6889	1	83	6889
81	6561	3	243	19683
80	6400	2	160	12800
79	6241	2	158	12482
78	6084	3	234	18252
75	5625	2	150	11250
74	5476	3	222	16428
73	5329	3	219	15987
72	5184	3	216	15552
71	5041	2	142	10082
70	4900	2	140	9800
69	4761	2	138	9522
68	4624	2	136	9248
		30	2241	167975

$$\begin{aligned} \bar{X} &= \frac{\sum fx}{n} \\ &= \frac{2241}{30} \\ &= 74.70 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{S.D.} &= \sqrt{\frac{n \sum fx^2 - (\sum fx)^2}{n(n-1)}} \\ &= \sqrt{\frac{30 \times 167975 - (2241)^2}{30(30-1)}} \\ &= \sqrt{\frac{5039250 - 5022081}{870}} \\ &= \sqrt{\frac{17169}{870}} \\ &= \sqrt{19.73} \\ &= 4.44 \end{aligned}$$

ตารางที่ 2 คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างประชากรห้องเรียนที่ 2 (กลุ่มควบคุม)

x	x ²	f	fx	fx ²
83	6889	1	83	6889
82	6724	1	82	6724
81	6561	1	81	6561
79	6241	4	316	24964
76	5776	3	228	17328
75	5625	3	225	16875
74	5476	2	148	10952
73	5329	3	219	15987
72	5184	2	144	10368
71	5041	3	213	15123
70	4900	4	280	19600
68	4624	2	136	9248
67	4489	1	67	4489
		30	2222	165108

$$\begin{aligned}\bar{X} &= \frac{\sum fx}{n} \\ &= \frac{2222}{30} \\ &= 74.07\end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{S.D.} &= \sqrt{\frac{n \sum fx^2 - (\sum fx)^2}{n(n-1)}} \\ &= \sqrt{\frac{30 \times 165108 - (2222)^2}{30(30-1)}} \\ &= \sqrt{\frac{4953240 - 4937284}{870}} \\ &= \sqrt{\frac{15956}{870}} \\ &= \sqrt{18.34} \\ &= 4.28 \end{aligned}$$

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ความแตกต่างระหว่างกลุ่มประชากร
ห้องเรียนที่ 1 (กลุ่มทดลอง) กับห้องเรียนที่ 2 (กลุ่มควบคุม)

กลุ่มตัวอย่างประชากร	N	\bar{X}	S.D.
นักเรียนกลุ่มที่ 1	30	74.70	4.44
นักเรียนกลุ่มที่ 2	30	74.07	4.28

ตั้งสมมุติฐาน

$$H_0 = \mu_1 = \mu_2$$

$$\mu_1 = \text{ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างประชากรในห้องเรียนที่ 1}$$

$$\mu_2 = \text{ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างประชากรในห้องเรียนที่ 2}$$

การคำนวณเพื่อทดสอบความแปรปรวน โดยการหาอัตราส่วนของเอฟ (F)

จากสูตร

$$F = \frac{S_{x_1}^2}{S_{x_2}^2}$$

(John E. Freund and Frank J. Williams 1977 : 308)

$$F = \frac{(4.44)^2}{(4.28)^2}$$

$$= \frac{19.71}{18.32}$$

$$= 1.07$$

ที่ระดับนัยสำคัญ .05 df(29, 29) F มีค่า 1.85 ค่า F ที่ได้จากการคำนวณ $1.07 < 1.85$ ดังนั้น ไม่มีนัยสำคัญระหว่างความแตกต่างของความแปรปรวนของตัวอย่างประชากรทั้งสองกลุ่ม ตัวอย่างประชากรทั้งสองกลุ่มมาจากประชากรที่มีความแปรปรวนเท่ากัน แสดงว่า ความแปรปรวนของคะแนนสอบวิชาภาษาไทย ประจำภาคต้น ของกลุ่มตัวอย่างประชากรไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05

คำนวณหาค่าที (t-test) จากสูตร

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{(n_1-1)S_1^2 + (n_2-1)S_2^2}{n_1 + n_2 - 2}} \left\{ \frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right\}}$$

(Staff of Research and Education Association 1985 : 605)

$$\begin{aligned} t &= \frac{74.70 - 74.07}{\sqrt{\frac{(30-1) \times 19.71 + (30-1) \times 18.32}{58}} \left\{ \frac{1}{30} + \frac{1}{30} \right\}} \\ &= \frac{0.63}{\sqrt{\frac{571.59 + 531.28}{58}} \left\{ 0.07 \right\}} \\ &= \frac{0.63}{\sqrt{\frac{1102.87}{58}} \left\{ 0.07 \right\}} \\ &= \frac{0.63}{\sqrt{19.01 \times 0.07}} \\ &= \frac{0.63}{\sqrt{1.33}} \end{aligned}$$

$$= \frac{0.63}{1.15}$$

$$= 0.55$$

ที่ระดับนัยสำคัญ .05 $df = 58$ ค่า t ที่ได้เท่ากับ 0.55 แต่ค่า t ในตารางเท่ากับ 2.00 ค่า t ที่ได้ 0.55 น้อยกว่าค่า t ในตาราง ดังนั้น ค่ามัธยฐานเลขคณิตของคะแนนนักเรียนกลุ่มที่ 1 และนักเรียนกลุ่มที่ 2 ไม่แตกต่างกัน สรุปได้ว่าคะแนนพื้นฐานวิชาภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มที่ 1 และนักเรียนกลุ่มที่ 2 ไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ .05

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์ค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบเรื่อง
บทร้อยกรอง ควรแกสรรเสริญกราวคือชาวนา น้ำตา ชโยสยาม
ณ ยามสายัณห์ พระจันทร์กระจ่าง (ครั้งที่ 1)

ข้อ	R _U	R _L	P	r	ข้อ	R _U	R _L	P	r
1.	21	8	.69	.62	26.	13	8	.50	.23
2.	5	4	.21	.05	27.	10	5	.35	.23
3.	18	8	.62	.48	28.	19	7	.62	.57
4.	7	4	.26	.14	29.	14	2	.38	.57
5.	18	4	.52	.67	30.	12	5	.40	.33
6.	15	9	.57	.28	31.	7	5	.28	.09
7.	9	7	.38	.09	32.	18	6	.57	.57
8.	11	6	.40	.24	33.	4	3	.17	.05
9.	9	3	.28	.28	34.	12	9	.50	.14
10.	13	5	.42	.38	35.	15	2	.40	.62
11.	16	10	.61	.28	36.	12	3	.35	.42
12.	5	1	.14	.19	37.	9	4	.31	.24
13.	15	2	.40	.62	38.	10	2	.28	.38
14.	14	5	.45	.43	39.	12	1	.31	.52
15.	6	3	.21	.14	40.	16	2	.43	.67
16.	8	5	.30	.14	41.	12	6	.42	.28
17.	6	5	.26	.04	42.	15	5	.48	.48
18.	17	4	.50	.62	43.	6	2	.23	.28
19.	11	7	.42	.19	44.	10	3	.31	.33
20.	9	1	.24	.38	45.	12	1	.31	.52

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ข้อ	R_u	R_L	P	r	ข้อ	R_u	R_L	P	r
21.	13	4	.40	.42	46.	8	5	.31	.14
22.	12	6	.42	.28	47.	7	6	.31	.05
23.	8	7	.36	.05	48.	11	6	.40	.23
24.	16	2	.43	.67	49.	9	3	.28	.28
25.	14	3	.40	.52	50.	9	3	.28	.28

หมายเหตุ นำข้อสอบที่คัดเลือกแล้วไปทดลองใช้เป็นครั้งที่ 2

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์ความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของ แบบทดสอบเรื่อง
มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์กุมาร (ครั้งที่ 1)

ข้อ	R_U	R_L	P	r	ข้อ	R_U	R_L	P	r
1.	14	4	.43	.48	26.	12	10	.52	.09
2.	5	4	.21	.05	27.	17	6	.55	.52
3.	18	10	.66	.38	28.	6	3	.21	.14
4.	17	4	.50	.62	29.	19	8	.64	.52
5.	18	4	.52	.67	30.	12	1	.31	.52
6.	5	6	.26	-.05	31.	12	1	.31	.52
7.	16	10	.61	.28	32.	12	2	.33	.48
8.	3	2	.11	.05	33.	17	3	.48	.67
9.	18	16	.81	.09	34.	10	2	.29	.38
10.	13	4	.40	.42	35.	13	7	.47	.28
11.	14	3	.40	.52	36.	13	5	.43	.38
12.	16	3	.45	.62	37.	20	17	.88	.14
13.	20	17	.88	.14	38.	19	5	.57	.67
14.	15	4	.45	.52	39.	6	6	.28	0
15.	13	3	.38	.48	40.	10	3	.30	.33
16.	20	2	.52	.86	41.	19	12	.73	.33
17.	14	2	.38	.57	42.	20	6	.62	.67
18.	10	2	.28	.38	43.	6	5	.26	.05
19.	11	7	.42	.19	44.	16	7	.54	.42
20.	4	3	.16	.05	45.	16	5	.50	.52

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ข้อ	R_U	R_L	P	r	ข้อ	R_U	R_L	P	r
21.	11	1	.28	.48	46.	18	3	.50	.71
22.	21	5	.62	.76	47.	11	9	.48	.09
23.	2	2	.09	0	48.	12	3	.36	.43
24.	16	4	.48	.57	49.	6	2	.19	.19
25.	17	3	.48	.67	50.	9	1	.24	.38

หมายเหตุ นำข้อสอบที่คัดเลือกลงไปทดลองใช้เป็นครั้งที่ 2

ตารางที่ 6 การวิเคราะห์ค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบเรื่อง
 บทพยักกรอง ควรแก่สรรเสริญกราวคือชวาวนา น้ำตา ชโยสยาม
 ณ ยามสายัณห์ พระจันทร์กระจ่าง (ครั้งที่ 2)

ข้อ	R _U	R _L	P	r	ข้อ	R _U	R _L	P	r
1.	16	3	.59	.81	21.	9	3	.37	.37
2.	9	2	.34	.43	22.	9	2	.34	.43
3.	12	4	.50	.50	23.	9	2	.34	.43
4.	10	5	.46	.31	24.	7	1	.25	.37
5.	10	2	.37	.50	25.	14	7	.65	.43
6.	14	9	.71	.31	26.	12	2	.43	.62
7.	8	2	.31	.37	27.	6	1	.21	.31
8.	11	2	.40	.56	28.	15	4	.59	.69
9.	13	9	.68	.25	29.	8	2	.31	.37
10.	8	3	.34	.31	30.	11	6	.53	.31
11.	15	2	.53	.81	31.	12	8	.62	.25
12.	7	1	.25	.37	32.	11	7	.56	.25
13.	9	3	.37	.37	33.	15	10	.78	.31
14.	9	3	.37	.37	34.	11	2	.40	.56
15.	7	2	.28	.31	35.	7	3	.31	.25
16.	14	3	.53	.69					
17.	13	2	.46	.69					
18.	7	3	.31	.25					
19.	8	2	.31	.37					
20.	9	1	.31	.50					

ตารางที่ 7 การวิเคราะห์ค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบเรื่อง
มหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์กุมาร (ครั้งที่ 2)

ข้อ	R_U	R_L	P	r	ข้อ	R_U	R_L	P	r
1.	12	2	.43	.62	21.	12	4	.50	.50
2.	15	3	.56	.75	22.	15	3	.56	.75
3.	15	4	.59	.69	23.	12	4	.50	.50
4.	14	10	.75	.25	24.	8	1	.28	.43
5.	9	2	.34	.43	25.	8	3	.34	.31
6.	12	3	.46	.56	26.	7	3	.31	.25
7.	8	2	.31	.37	27.	13	7	.62	.37
8.	12	2	.43	.62	28.	10	5	.46	.31
9.	13	2	.46	.69	29.	11	2	.40	.56
10.	13	6	.59	.43	30.	16	4	.62	.75
11.	14	4	.56	.62	31.	10	6	.50	.25
12.	13	5	.56	.50	32.	13	2	.46	.69
13.	10	6	.50	.25	33.	16	9	.78	.43
14.	14	3	.53	.69	34.	14	6	.62	.50
15.	16	5	.65	.69	35.	15	2	.53	.81
16.	8	1	.28	.43					
17.	11	3	.43	.50					
18.	7	1	.25	.37					
19.	15	4	.59	.69					
20.	13	3	.50	.62					

ตารางที่ 8 แสดงสัดส่วนของจำนวนคนทำถูกและผิดในแต่ละข้อที่ได้จากแบบทดสอบ
วัดผลสัมฤทธิ์เรื่องบทร้อยกรอง ควรแก่สรรเสริญกราวคือชานา น้ำตา
ชโยสยาม ณ ยามสายัณห์ พระจันทร์กระจ่าง

ข้อ	p	q	pq	ข้อ	p	q	pq
1.	.59	.41	.2419	19.	.31	.69	.2139
2.	.34	.66	.2244	20.	.31	.69	.2139
3.	.50	.50	.2500	21.	.37	.63	.2331
4.	.46	.54	.2484	22.	.34	.66	.2244
5.	.37	.63	.2331	23.	.34	.66	.2244
6.	.71	.29	.2059	24.	.25	.75	.1875
7.	.31	.69	.2139	25.	.65	.35	.2275
8.	.40	.60	.2400	26.	.43	.57	.2451
9.	.68	.32	.2176	27.	.21	.79	.1659
10.	.34	.66	.2244	28.	.59	.41	.2419
11.	.53	.47	.2491	29.	.31	.69	.2139
12.	.25	.75	.1875	30.	.53	.47	.2491
13.	.37	.63	.2331	31.	.62	.38	.2356
14.	.37	.63	.2331	32.	.56	.44	.2464
15.	.28	.72	.2016	33.	.78	.22	.1716
16.	.53	.47	.2491	34.	.40	.60	.2400
17.	.46	.54	.2484	35.	.31	.69	.2139
18.	.31	.69	.2139				

$$\Sigma pq = 7.8635$$

ตารางที่ 9 แสดงสัดส่วนของจำนวนคนทำถูกและผิดในแต่ละข้อที่ได้จากแบบทดสอบ
วัดผลสัมฤทธิ์ เรื่องมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์กุมาร

ข้อ	p	q	pq	ข้อ	p	q	pq
1.	.43	.57	.2451	19.	.59	.41	.2419
2.	.56	.44	.2464	20.	.50	.50	.2500
3.	.59	.41	.2419	21.	.50	.50	.2500
4.	.75	.25	.1875	22.	.56	.44	.2464
5.	.34	.66	.2244	23.	.50	.50	.2500
6.	.46	.54	.2484	24.	.28	.72	.2016
7.	.31	.69	.2139	25.	.34	.66	.2244
8.	.43	.57	.2451	26.	.31	.69	.2139
9.	.46	.54	.2484	27.	.62	.38	.2356
10.	.59	.41	.2419	28.	.46	.54	.2484
11.	.56	.44	.2464	29.	.40	.60	.2400
12.	.56	.44	.2464	30.	.62	.38	.2356
13.	.50	.50	.2500	31.	.50	.50	.2500
14.	.53	.47	.2491	32.	.46	.54	.2484
15.	.65	.35	.2275	33.	.78	.22	.1716
16.	.28	.72	.2016	34.	.62	.38	.2356
17.	.43	.57	.2451	35.	.53	.47	.2491
18.	.25	.75	.1875				

$$\Sigma pq = 8.1891$$

ตารางที่ 10 การหาความเที่ยงของแบบทดสอบเรื่องบทร้อยกรอง
 ควรแก้สรรเสริญกราวคือชานา น้าคา ชโยสยาม
 ณ ยามสายัณห์ พระจันทร์กระจ่าง

x	x ²	f	fx	fx ²
7	49	1	7	49
10	100	1	10	100
11	121	2	22	242
13	169	3	39	507
14	196	1	14	196
15	225	2	30	450
16	256	1	16	256
17	289	1	17	289
19	361	1	19	361
20	400	2	40	800
21	441	2	42	882
22	484	4	88	1936
23	529	6	138	3174
25	625	5	125	3125
		32	607	12367

$$\begin{aligned}\bar{x} &= \frac{\sum fx}{N} \\ &= \frac{607}{32} \\ &= 18.97\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 \text{S.D.} &= \sqrt{\frac{n \sum fx^2 - (\sum fx)^2}{n(n-1)}} \\
 &= \sqrt{\frac{32 \cdot 12367 - (607)^2}{32(32-1)}} \\
 &= \sqrt{\frac{395744 - 368449}{992}} \\
 &= \sqrt{\frac{27295}{992}} \\
 &= \sqrt{27.51} \\
 &= 5.24
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 r_{xx} &= \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum pq}{s_x^2} \right] \\
 &= \frac{35}{35-1} \left[1 - \frac{7.8635}{27.51} \right] \\
 &= \frac{35}{34} \left[1 - 0.28 \right] \\
 &= 1.03 \times 0.72 \\
 &= 0.74
 \end{aligned}$$

ตารางที่ 11 การหาความเที่ยงของแบบทดสอบเรื่อง มหาเวสสันดรชาดก
กัณฑ์กุมาร

x	x ²	f	fx	fx ²
8	64	1	8	64
9	81	3	27	243
10	100	2	20	200
12	144	1	12	144
13	169	1	13	169
14	196	2	28	392
15	225	1	15	225
18	324	6	108	1944
19	361	4	76	1444
20	400	3	60	1200
21	441	2	42	882
22	484	1	22	484
23	529	4	92	2116
24	576	1	24	576
		32	547	10083

$$\begin{aligned}\bar{X} &= \frac{\sum fx}{N} \\ &= \frac{547}{32} \\ &= 17.09\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 \text{S.D.} &= \sqrt{\frac{n \sum fx^2 - (\sum fx)^2}{n(n-1)}} \\
 &= \sqrt{\frac{32 \cdot 10083 - (547)^2}{32(32-1)}} \\
 &= \sqrt{\frac{322656 - 299209}{992}} \\
 &= \sqrt{\frac{23447}{992}} \\
 &= \sqrt{23.64} \\
 &= 4.86
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 r_{xx} &= \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum pq}{S_x^2} \right] \\
 &= \frac{35}{35-1} \left[1 - \frac{8.1891}{23.64} \right] \\
 &= \frac{35}{34} \left[1 - 0.35 \right] \\
 &= 1.03 \times 0.65 \\
 &= 0.67
 \end{aligned}$$

ตารางที่ 12 การวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์เรื่องบทร้อยกรอง ควบเกล้าสรเสริญกราว
คือชาวนา น้ำตา ชโยสยาม ฌ ยามสายัณห์ พระจันทร์กระจ่าง
และเรื่องมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์กุมาร (กลุ่มทดลอง)

x	x ²	f	fx	fx ²
38	1444	1	38	1444
39	1521	3	117	4563
40	1600	1	40	1600
41	1681	4	164	6724
42	1764	6	252	10584
43	1849	2	86	3698
44	1936	3	132	5808
45	2025	1	45	2025
46	2116	4	184	8464
47	2209	1	47	2209
48	2304	1	48	2304
49	2401	2	98	4802
50	2500	1	50	2500
		30	1301	56725

$$\begin{aligned}\bar{X} &= \frac{\sum fx}{N} \\ &= \frac{1301}{30} \\ &= 43.37\end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{S.D.} &= \sqrt{\frac{n \sum fx^2 - (\sum fx)^2}{n(n-1)}} \\ &= \sqrt{\frac{30 \cdot 56725 - (1301)^2}{30(30-1)}} \\ &= \sqrt{\frac{1701750 - 1692601}{870}} \\ &= \sqrt{\frac{9149}{870}} \\ &= \sqrt{10.52} \\ &= 3.24 \end{aligned}$$

ตารางที่ 13 การวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์เรื่องบทร้อยกรอง ควรแก่สรรเสริญกราวคือ
 ชาวนา น้ำตา ชโยสยาม ฃ ยามสายัณห์ พระจันทร์กระจ่าง
 และเรื่องมหาเวสสันดรชาดก กัณฑ์กุมาร (กลุ่มควบคุม)

x	x ²	f	fx	fx ²
34	1156	1	34	1156
37	1369	2	74	2738
38	1444	1	38	1444
39	1521	2	78	3042
40	1600	4	160	6400
41	1681	6	246	10086
42	1764	4	168	7056
43	1849	1	43	1849
44	1936	2	88	3872
45	2025	4	180	8100
46	2116	3	138	6348
		30	1247	52091

$$\begin{aligned}\bar{X} &= \frac{\sum fx}{N} \\ &= \frac{1247}{30} \\ &= 41.57\end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{S.D.} &= \sqrt{\frac{n \sum fx^2 - (\sum fx)^2}{n(n-1)}} \\ &= \sqrt{\frac{30 \cdot 52091 - (1247)^2}{30(30-1)}} \\ &= \sqrt{\frac{1562730 - 1555009}{870}} \\ &= \sqrt{\frac{7721}{870}} \\ &= \sqrt{8.87} \\ &= 2.98 \end{aligned}$$

ตารางที่ 14 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ความแตกต่างระหว่างกลุ่มทดลอง
และกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่างประชากร	N	\bar{X}	S.D.
กลุ่มทดลอง	30	43.37	3.24
กลุ่มควบคุม	30	41.57	2.98

ตั้งสมมุติฐาน

$$H_0 = \mu_1 = \mu_2$$

μ_1 = ค่าเฉลี่ยของประชากรในกลุ่มที่เรียนโดยใช้บทบาทสมมุติ

μ_2 = ค่าเฉลี่ยของประชากรในกลุ่มที่เรียนโดยการแบ่งกลุ่มทำงาน

จากสูตร

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\left\{ \frac{(n_1-1) S_1^2 + (n_2-1) S_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \right\} \left\{ \frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right\}}}$$

(Staff of Research and Education Association 1985 : 605)

$$t = \frac{43.37 - 41.57}{\sqrt{\left\{ \frac{(30-1) 10.52 + (30-1) 8.87}{30+30-2} \right\} \left\{ \frac{1}{30} + \frac{1}{30} \right\}}}$$

$$\begin{aligned}
 &= \frac{1.8}{\sqrt{\left\{ \frac{305.08 + 257.23}{58} \right\} \{0.07\}}} \\
 &= \frac{1.8}{\sqrt{\left\{ \frac{562.31}{58} \right\} \{0.07\}}} \\
 &= \frac{1.8}{\sqrt{0.68}} \\
 &= \frac{1.8}{0.82} \\
 &= 2.19
 \end{aligned}$$

ที่ระดับนัยสำคัญ .05 df = 58 ค่า t มีค่าเท่ากับ 2.00 ค่า t ที่ได้จากการคำนวณมีค่าเท่ากับ 2.19 ซึ่งมากกว่าค่า t ในตาราง ดังนั้นค่ามัธยิมเลขคณิตของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกัน สรุปได้ว่าผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างกลุ่มที่สอนโดยใช้บทบาทสมมุติ และกลุ่มที่สอนโดยการแบ่งกลุ่มทำงานแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

รองศาสตราจารย์สมถวิล วิเศษสมบัติ

วิทยาลัยครูสวนสุนันทา

อาจารย์สุมานัน รุ่งเรืองธรรม

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

อาจารย์แหวงตา พูลสวัสดิ์

โรงเรียนปากเกร็ด นนทบุรี

ประวัติผู้วิจัย

นายวิรัช วงศ์ภินันท์วัฒนา เกิดเมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม พ.ศ. 2505
ที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาปริญญาการศึกษบัณฑิต (กศ.บ.) จาก
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตประสานมิตร เมื่อปีการศึกษา 2526 และ
ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต (รัฐศาสตร์) จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง เมื่อปีการศึกษา
2528

